

**KLEBELSBERG INTÉZMÉNYFENNTARTÓ KÖZPONT
HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI
SZENT ISTVÁN ÁLTALÁNOS ISKOLA**

6800 HÓDMEZŐVÁSÁRHELY SZENT ISTVÁN U.75.

telefon /fax: 62/245-066

e-mail: iskola@szentistvanisk.hu

szentistvanisk.hu

OM 200895

Pedagógiai program

2015

PREAMBULUM

„... légy erős, nehogy a szerencse túlságosan felvessen, vagy a balsors letaszítson.”

Szent István király intelmei Imre herceghez

„A sport legelőbb is a lelki egészség alapja, amely hozzátartozik az egészséges nemzet, az egészségét megőrizni akaró polgár értékrendjéhez. A sport a közjó része. Erősíti a közösség tagjainak egymáshoz tartozását, miként az egyén testi és lelki egészségét.

A sport magába foglalja a nemzet által vallott értékeket, az összetartozás és a versenyzés szellemét, a részvételt és a győzelmet, a teljesítmény elismerését, vagyis a munka becsületét, az önfegyelem és az öngondoskodás fontosságát, az egyén közösségért viselt felelősségét.”

(2004. évi I. törvény a sportról)

Iskolánkban 1976-ban kezdődött el az emelt szintű testnevelés oktatása, így a mai sportiskolai képzés nagy hagyományokra és kiemelkedő eredményekre épül.

Tartalom

I. Az iskola nevelési programja	oldalszám
Preambulum	2
1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	5
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	7
3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok – Az elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	9
4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	12
5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	14
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	16
6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	16
6.2. A tanulási kudarcnak kitett, SNI tanulók felzárkóztatását segítő program	21
6.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdők segítése	25
6.4. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása	28
6.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	29
7. A tanulóknak a döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	32
8. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai, követelményei	33
9. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	33
10. A felvétel és az átvétel helyi szabályai	38
II. Helyi tanterv	
1. A választott kerettanterv megnevezése	39
2. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámja	41
3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	43
4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	44
5. A választható tantárgyak, foglalkozások – ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	44
6. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztő programja	45
7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	49
8. a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	60
9. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	60
10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	62
11. A gyermek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	76
12. A tanulók jutalmazásával összefüggő, a tanuló magtartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	79
13. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógia módszerek	81
Legitimációs záradék	83

I. Az iskola nevelési programja

Nevelő-oktató munkánkat elismerő címek:

Mentoráló Intézmény (2014)

Akkreditált Kiváló Tehetségpont (2013)

Örökös Ökoiskola (2013)

Zöld Kapocs Oktatóközpont (KOKOSZ 2008)

1. A nevelő oktató munka alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei:

1.1.1. Az egyetemes emberi kultúra és keresztényi értékek megismertetése.

1.1.2. Az európai humanista hagyományokra épülő erkölcsiség és szellemiség kialakítása, ahol a tudás mellett az ember a legfőbb érték.

1.1.3. Szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedék felnevelése a ránk bízott gyermekekből.

1.1.4. Tanítványaink legyenek nyitottak, a megszerzett tudásukat kreatívan tudják felhasználni és továbbépíteni.

1.1.5. A személyes és társadalmi körülmények (szociális helyzet, etnikai származás) ne jelentsen akadályt az iskolai tudás megszerzésében.

1.2. A felsorolt alapelvekből adódó céljaink:

1.2.1. Rendelkezzenek általános műveltséggel, annak megszerzéséhez szükséges ismeretfeldolgozási technikákkal és informatikai ismeretekkel és használják azokat.

1.2.2. Legyenek képesek megkülönböztetni a „rendet szülő szabadságot”, a korlátoktól való szabadságot és szabadosságot.

1.2.3. Töltse el őket büszkeséggel magyarságuk érzése, legyen identitástudatuk. Méltó módon emlékezzünk **legnagyobb nemzeti ünnepeink alkalmából:** október 6., Az aradi vértanúk napja, október 23. Az 1956-os forradalom és szabadságharc napja, március 15. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc, április 16. a Holokauszt áldozatainak emléknapja.

A Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.) jelentse azt az alkalmat, amikor tanulóink megismerik a trianoni békediktátum történelmi előzményeit, következményeit. Az iskolai megemlékezés programja erősítse bennük a „nyelvében él a nemzet” gondolatát, az anyanyelv szerepét a nemzeti összetartozásban. Az anyanyelv nemzetmegtartó szerepére tudják felfűzni a közös történelmi múlt, az irodalom, a zene, a képzőművészet, a népművészet azon értékeit, amelyek a múltban és a jelenben is a magyar nemzet közös kincseit jelentik.

Törekszünk arra, hogy a pályázati lehetőséget, a testvériskolai kapcsolatunkat kihasználva mindez személyes élményévé is váljon tanulóinknak.

1.2.4. Legyen helyes ítézőképességük, erkölcsi és esztétikai igényük.

1.2.5. Alapvető célunk az emberré nevelés, vagyis az „ép testben ép lélek” harmonikus személyiség kialakítása. Ez magában foglalja a testi, az értelmi, az érzelmi, az esztétikai és az erkölcsi nevelés egységét.

1.2.6. Olyan nyitott iskolát teremtünk, ahol a gyermekközpontú közösségben jól együttműködő, érdeklődő, kreatív emberek csoportja aktívan vesz részt a képzés folyamatában, és meghatározó szerepe van a sportnak, a testi nevelésnek.

1.2.7. Az alkalmazkodóképesség megteremtéséhez célunk a gyermekkorban kialakított szokásrendszer megalapozása.

1.2.8. A tanulók életkori sajátosságainak megfelelően fejlődjenek, alakuljon kis helyes önképük.

1.2.9. Alakuljon ki a tanulóknak az egészséges életmód igénye és képessége.

1.2.10. Készüljenek fel a kommunikációs helyzetekben való aktív részvételre és a logikus érvelésre.

1.2.11. Tudják önmagukat képviselni, legyenek képesek önmegvalósításra oly módon, hogy azzal mások érdekeit ne sértsék.

1.2.12. Tartsák fontosnak a természet megóvását, figyeljenek hétköznapi életükben is a környezetvédelemre.

1.2.13. Kialakítjuk és működtetjük az integrációs pedagógiai rendszert. Segítjük tanulóinkat abban, hogy helyzetükből adódó hátrányaik csökkenjenek.

1.3. Az alapelvekből és a célokból adódó feladataink:

1.3.1. Korunk elidegenedő, gépies világában fontos, hogy a tárgyi tudást, a reáltudományokat humániummal felvértezett ember birtokolja. Ebben meghatározó szerepe van a magyar és a történelem tantárgyaknak.

1.3.2. Szerezzék meg tanulóink az anyanyelvi műveltség alapjait. Ismerjék meg és legyenek büszkéek a magyar irodalom és történelem, a tudomány nagy alakjaira, eseményeire úgy, hogy megbecsüléssel övezzék az egyetemes emberi kultúra kincseit.

1.3.3. Nevelnünk kell a jelképek ismeretére, különös jelentőséget tulajdonítva nemzetünk és szűkebb hazánk: városunk és iskolánk jelképeire.

1.3.4. Az európai kultúra, gazdaság megismerésére és felhasználására feltétlenül szükség van egy-két idegen nyelv ismeretére. Ennek igényét felkeltjük tanulóinkban, s megteremtjük a nyelvtudás alapjait az iskolánkban.

1.3.5. A megfigyelőképességet, a tudatos és tartós figyelmet, a logikus, problémamegoldó gondolkodást fejlesztjük tanulóinkban, hogy képessé tegyük őket a tananyag elsajátítására.

1.3.6. A gyermekek fogékonyságát, nyitottságát kihasználva beépítjük szemléletükbe a természet szépségeinek, értékeinek megismerését és megóvását.

1.3.7. A művészetek tantárgyai jelentsék azokat az órákat, ahol az alkotás örömeit élhetik át a gyerekek. Képessé tesszük őket arra, hogy a művészetek, a tánc, a dráma eszközeivel ki tudják fejezni belső világukat.

1.3.8. Olyan légkört teremtünk, amelyben természetes a türelem, a megértés, az emberi különbözőség. A másság megértése nem jelenthet kritikátlan elfogadást.

1.3.9. Az önmegvalósítás kiindulópontja a biztos önismeret. Hozzásegítjük a gyerekeket, hogy fel tudják mérni egyéni lehetőségeiket és korlátaikat. Sikereik ösztönözzék újabb megmérettetésre őket, de legyen belső tartásuk a kudarcok elviselésére is, s merítsenek erőt önmagukból az újrakezdéshez.

1.3.10. A belső harmónia és a magas fokú szellemi kultúra alapja az egészséges, edzett test. Ennek érdekében azon munkálkodunk, hogy a gyerekek életmódjává válják a mozgás szeretete, a sport.

1.3.11. Megtanítjuk, hogy a tudás megszerzése kitartást, szorgalmat igényel, és ez az iskolai siker, eredményesség feltétele.

1.3.12. A diákönkormányzat, az osztályközösségek, az Iskolai Sportkör demokratikus működtetésével megteremtjük a lehetőségét annak, hogy tudjanak élni jogaikkal, de legyenek tisztában a kötelességeikkel is. Képessé tesszük őket arra, hogy önállóan döntsenek, s vállalják a felelősséget döntéseikért.

1.3.13 Az iskola pedagógiai környezetét a tanulók, a tanárok és a szülők egymás iránti kölcsönös tisztelete, az iskolai közösség valamennyi tagjának kölcsönös elismerése és elfogadása jellemezze. A tanulók egyéniségének elismerése az iskolára nézve azt jelenti, hogy az oktatási-nevelési folyamatban figyelembe veszi a tanulók különbözőségét.

1.3.14. Diákjaink érezzék jól magukat az iskolában. Erősödjék bennük a hagyományaink és a névadó tisztelete.

1.3.15. Annak érdekében, hogy cél- és feladatrendszerünket eredményesen megvalósíthassuk, az iskolai élet aktív részeseivé tesszük az Iskolatanácsot, a Szülői Munkaközösséget és a Diákönkormányzatot, ISK-t.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség meghatározása: Külső hatásokra létrejövő, az öröklött adottságok, lehetőségek és az egyénen belül kialakult olyan egyedi, egyszeri, megismételhetetlen tulajdonságok integrációja, mely meghatározza a viszonyulást, alkalmazkodást a környezethez.

Helyzetelemzés: A személyiség fejlődésének ezen a fontos pontján, mely a 6-14 éves korosztályt jellemzi, az egyéniség komoly átalakuláson megy keresztül. Ezen időszakban a személyiség könnyen sérül, de a regeneráció is viszonylag gyors.

Az életkor fontos jellemzője a folyamatos lázadás a szabályok, a korlátok ellen, kísérlet a felnőtt világ határainak felkutatására.

A „banda szellem” jellemző erre a korosztályra, a kortárs csoportnak megfelelni akarás, illetve befolyásoló szerepe a döntésben.

Átlagos személyiségfejlődési út figyelhető meg diákjaink többségénél, nem okoz gondot az önismeret /saját lehetőségek, korlátok, vágyak realizálása/.

Évről évre egyre nagyobb számban jelentkeznek a diákok között a sérült személyiségfejlődés, ami mindenképpen szakember, pszichológus segítségét teszi szükségessé. Ezeknél a gyerekeknél az önértékelés csorbát szenved, a magatartási zavarok, illetve viselkedési problémák maguk után vonják a sorozatos konfliktust a környezettel.

Feladatok, részfeladatok:

- Az osztályfőnökök tanév elején **felmérik** a tanulókkal kapcsolatos nehézségeket. Igyekeznek feltárni az okokat /szociális környezet, családi háttér, szülői magatartás, stb./. Az alaposabb feltárás érdekében családlátogatást tesznek.
- A tanév folyamán a szaktanárokkal közösen **figyelemmel kísérik** a gyermekközösségeket, és az időközben felmerülő problémás eseteket.
- Az iskolán belül a személyiségformálás egyik legfontosabb színtere az **osztályfőnöki óra vagy az osztályfőnökök irányítása alatti tanórán kívüli foglalkozás az egész napos iskola rendszerében**, ahol az alábbi módszereket alkalmazzuk:
  - **Önismereti** témák beépítése a tanítás, a foglalkozások anyagába. Az osztályfőnök segítséget nyújt a gyermek saját személyiségének megismeréséhez, formálásához, önmaga és mások másságának elfogadásához.
  - A nevelő segíti a gyermekeket abban, hogy **véleményüket** képesek legyenek megfogalmazni, fejlődjen **vitakészségük, vitakultúrájuk**.
  - Az osztályfőnök épít a **közösség** személyiségformáló hatására is.
- Fontos a tanítók, **szaktanárok** magatartása, egyéni hatása. Az órák mindegyikén megvalósítható a személyiség fejlesztése. A tanuló tanítási órákon szembesül a képességeivel, teljesítménye értékelésével, erősségeivel, gyengeségeivel.
  - A pedagógusok a mérések, értékelések alkalmával vigyáznak arra, hogy a gyermek **személyisége ne sérüljön**. Törekcsenek arra, hogy az elmarasztaló értékelés helyett a „Ne csüggedj! Legközelebb sikerülni fog! biztatás kerüljön előtérbe. Ezzel enyhíteni szeretnénk a kudarcélményt, elkerülni a gyerek elbizonytalanodását önmagával szemben.

A fentiek alapján feladataink:

- Nyugodt légkör biztosítása.
- Helyes konfliktuskezelés, a konfliktusok emberséges megoldása.

- Félelemmentes légkör biztosítása, ahol bátran lehet véleményt nyilvánítani.
- Sok egyéni és közös beszélgetés.
- Minél több közös élmény biztosítása.
- Minél több közös feladatvégzés
- Állandó kapcsolattartás.
- Az osztályfőnöki órák, tanórán kívüli lehetőségek minél jobb kihasználása, pl. kirándulás, túra, papírgyűjtés, sportprogramok, teremdíszítés, változatos délutáni programok, diáknapok, mozi- és színházlátogatások.
- A helyes értékrend kialakítása.
A közösségnek legyen célkitűzése! A célok elérése közös munkával valósuljon meg! Az eredmények értékelése is együttesen történjen!
Ahhoz, hogy a pozitív tulajdonságok kerüljenek előtérbe, szükséges egy jó közösségi mag kialakítása, akik befolyásolni tudják az egész csoportot, osztályt.

3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

3.1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai:

- **egészséges táplálkozás** megvalósítása (iskolabüfé),
- **mindennapos testnevelés**/testedzés minden gyermeknek (ennek részeként sok más szakmai elvárás közt jól végzett tartásjavító torna, relaxáció és tánc is);
- a gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése **személyközpontú pedagógiai módszerekkel** és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok stb.);
- **a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,**
- **a baleset-megelőzés,**
- a személyi higiéniével foglalkozó ismeretek folyamatos bővítése.

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód napi gyakorlatát szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
- a táplálkozás,
- az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás, a drogok káros hatásai a szervezetre,

- a családi és kortárskapcsolatok,
- a környezet védelme,
- az aktív életmód, a sport,
- a személyes higiénia,
- az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
- a szexuális fejlődés ismereteinek nyújtása.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata!

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:
- testnevelés órák;
- játékos, egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon;
- az iskolai sportkör foglalkozásai;
- úszásoktatás;
- az iskola helyi tantervében szereplő tantárgyak tananyagai;
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó témanap (projektnap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;
- az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások.

3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv:

Az iskola pedagógiai programja meghatározza az iskola nevelési programját, ennek keretén belül az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervet.

Elméleti alapvetés

Az elsősegély-nyújtási ismeretek szerves részét képezik a Nat kompetenciaterületi tudásanyagának, ahogyan ez az eddigiekben oktatott tantárgyi tartalmak közül az osztályfőnöki, egészségtan, biológia tematikához is köthető, így onnan is átemelhetőek a konkrétumok.

Lényeges, hogy ez a témaanyag az iskolai éves munkatervvel koegzisztens módon kerüljön kidolgozásra, pontosabban a munkaterv kövesse a pedagógiai programot.

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Egy elsősegély tanfolyam nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az ott kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmek, és sok nehéz helyzeten átsegít. Az iskolai balesetek számának utóbbi időben való növekedése, valamint a szakszerű ellátása a sérülteknek, megkívánja, hogy az iskolai oktatásban nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás. Lehetőség van egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön az ismeretek elsajátítására.

Jó alkalmat teremtenek az iskolai egészségnapok nagyszámú tanulócsoport előtti szemléltető elsősegélynyújtó ismeretanyag bemutatására.

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés során) alkalmával is tudnak használni.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket; tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
<i>Biológia</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés

<i>Kémia</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>mérgeзések</i> - <i>vegyszer okozta sérülések</i> - <i>savmarás</i> - <i>égési sérülések</i> - <i>forrázás</i> - <i>szénmonoxid mérgezés</i>
<i>Fizika</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>égési sérülések</i> - <i>forrázás</i>
<i>testnevelés</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>magasból esés</i>

- az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés definíciója: A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja és megteremti.

Valamennyi iskola pedagógiai programjában külön elemként is szükséges megtervezni az adott iskola közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatrendszerét a NAT közös követelményeire alapozva. Ilyen közös követelmény lehet:

- A tanulók legyenek **nyitottak**, megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, másság iránt, becsüljék meg ezeket.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük **értékeinek** megőrzésébe, gyarapításába.
- A tanulók szerezzenek **személyes tapasztalatokat** az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- Az iskolának az **új információs** környezetben eligazodó és azt kritikai módon használó fiatalokat kell nevelnie.

Feladataink:

- Szociális kompetencia fejlesztése: empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- A tanulók legyenek nyitottak, megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, másság iránt, becsüljék meg ezeket.
- A tanulókat, iskolai közösségeket készítjük fel az SNI tanulók integrált nevelésére.

- Segítsük a tanuló és szülői közösségben az SNI tanulók beilleszkedését a másság elfogadásával.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- A tanulók szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

Az iskolának az új információs környezetben eligazodó és azt kritikai módon használó fiatalokat kell nevelnie.

- A helyes értékrend kialakítása félelemmentes, nyugodt légkörben, mely alkalmas a vélemények ütköztetésére, a közös feladatvégzésre, közösségépítésre az iskolai közösségek együttműködésének felhasználásával.

A diákközösségek fejlesztésének színterei az osztályok és az iskola közössége. A közösségeket alkotó tanulók életének meghatározó élményeit a családokból és a gyermekközösségekből hozzák. Ezért kiemelten fontos a család és az iskola hatása a gyerekekre. A közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő fejlesztése felkészítés a való életre. A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, akik egyéni akaratukat, elképzeléseiket képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. A cél mindig az, hogy a lehető legtöbbet tudjuk az egyéniségekből úgy kihozni, hogy közben a közösség is gazdagodjon. Ennek a szellemnek kell átfogni a teljes nevelési folyamatot otthon és az iskolában is.

A nevelőközösség szerepe ebben a folyamatban meghatározó. Belső tartása, gyermekszeretete, kivívott tekintélye és világos, következetes nevelő tevékenysége nélkül a gyermekközösség kialakítása nem sikerülhet.

A pedagógus feladata a nyugodt mindennapok biztosítása, a gyerekcsoporton belüli együttműködési és konfliktuskezelési képesség folyamatos fejlesztése. Minden helyzetben arra kell nevelni tanulóinkat, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak társaik irányában. A fejlesztés színtere nemcsak a tanóra lehet, hanem a közösen végzett egyéb tevékenység (közös játék, kirándulás, sporttevékenység, munka...). Így különböző helyzetekben is "gyakorolhatják" az együttműködést társaikkal. Minél több alkalom adódik erre, annál sokoldalúbban fejlődik a közösség és benne az egyén is.

Az iskolában általában az **osztály** tölti be az **elsődleges közösség** szerepét, de nem elhanyagolható a jól működő **diákönkormányzat**, vagy egyéb **diákcsoportok** (szakkör, tehetségkör, sportkör, irodalmi színpad, stb.) közösségfejlesztő ereje sem. Ezért fontos, hogy az ezeket vezető pedagógusok jól felkészültek és önmaguk is közösségben együttműködésre képesek legyenek. Csak így tudják elérni, hogy a nehezebben kezelhető egyének és csoportok idővel a közösség részévé váljanak.

- A helyes értékrend kialakítása félelemmentes, nyugodt légkörben, mely alkalmas a vélemények ütköztetésére, a közös feladatvégzésre, közösségépítésre az iskolai közösségek együttműködésének felhasználásával.

Iskolánk osztályközösségeinek vannak speciális és általános jellemzői:

- *Az 1-2. osztályban* saját osztályuk megismerése és a nagy közösséghez, az iskolához tartozás érzésének kialakítása folyik. Az együtt töltött mindennapokat színesítik a közös rendezvények, ünnepek. Ezek keretében ismerkednek meg az itteni szokásokkal, viselkedési normákkal. Fontos feladat a szülővel való jó kapcsolat kialakítása. Velük is meg kell ismertetni és el kell fogadtatni az iskolaközösség

normáit, elvárásait, mert csak ebben az esetben lehetnek partnereink a célok elérésében.

- A 3-4. osztályban már több önálló ötletük van a gyerekeknek közösségi programokra. Ezek megvalósításában aktívan közreműködnek. Már nemcsak résztvevői ezeknek az eseményeknek, hanem sokszor ők az ötletadók, szervezők.
- Az 5. osztály új próbák elé állítja a tanulókat. Többször fordul elő, hogy a korábbi vezéregyéniségek eltávoznak 8 osztályos iskolákba, az eddig népszerű osztálytársak a megnőtt követelményekkel nehezen birkóznak meg. Ennek hatására sokszor pontosan az 5. évfolyamon alakul át jelentősen az osztályok közössége. Az eddig csendben dolgozókból és tanulókból lehetnek az új meghatározó egyéniségek. Saját belső gondjaik mellett meg kell küzdeniük a talán legnagyobb mértékben itt tapasztalható problémával, az évismétlő tanulók beilleszkedésével.
- Ez a probléma a *felső tagozat* minden évfolyamára jellemző. Egyre több gondot jelent, hogy sok gyerek hátrányos helyzetben él, így egy közösségen belül is nagyok az eltérések. Életkorukkal arányosan nő a kritikai érzékük. Egyre többet foglalkoznak az őket körülvevő dolgok okaival. Fokozottan kell erre figyelni, mert ha a 7-8. osztályban vezéregyéniségekké nem a pozitívan gondolkodó gyerekek nőnek ki magukat, az osztály egész közösségét át tudják alakítani. Osztályfőnökeink felkészültek ennek a problémának a kivédésére.

Az **IPR kiemelt feladata** a szociális kompetenciák fejlesztése, melyre jó alkalmat adnak a tanórai és tanórán kívüli közösségfejlesztő, közösségépítő programok. Igyekszünk minél nagyobb számba bevonni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat a sokszínű rendezvényekbe.

Ezek színterei:

- Osztályközösségek programjai (séták, kirándulások, klubdelutánok)
- Tanulószobai csoportok, iskolaotthonos osztályok szabadidős foglalkozásai
- Az iskola által szervezett színházlátogatások, múzeumlátogatások, kulturális és sportrendezvények, rendhagyó órák
- Iskolai kirándulások, táborok több évfolyam tanulóiból, erdei iskola
- Az iskolai sportköri foglalkozások; edzések, mérkőzések
- Művészeti csoportok bemutatkozása
- A tanulók szereplési lehetőségei tanulmányi és művészeti versenyeken, az iskolai és városi ünnepeken (karácsony, március 15., október 23., tanévnyitó, tanévzáró, iskolaest, sportbemutató, stb.)

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes leírását személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. **A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:**

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,

- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.

- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Nkt. 4§ (13.) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséges tanuló jellemzői

Kognitív jellemzők:

- Szimbólumok és szimbólumrendszerek használata
- Koncentrációs kapacitás
- Szokatlanul jó memória
- Fejlődési előnyök bizonyos területeken
- Korai nyelvfejlődés (gazdag szókincs, szokatlan szófordulatok)
- Kíváncsiság, tudásvágy
- Önálló tanulásra való hajlam
- Sokrétű érdeklődés
- Kreativitás, eredeti, szokatlan ötletek

Érzelmi, emocionális jellemzők:

- Igazságérzet
- Humorérzék
- Érzelmi intenzitás
- Az élet és halál értelmének felfogása
- Sok energia
- Kötődés

A szociális környezet jelentősége óriási, hiszen az általános kognitív és intellektuális képességek még serdülőkorban is fejlődnek. A tanulási képességeinek minősége nagymértékben függ a társadalmi körülményektől, a környezeti hatásoktól. Kamaszkorban az egész különösen nyitott a kreatív gondolkodásra, mely meghatározó az önkép kialakításában. A tehetséges kamaszok másokkal együtt állandó, dinamikus interakcióban vesznek részt, a legfontosabb három szociális közegként a családot, az iskolát és a kortárs csoportot kell említeni. A pedagógusnak ismernie kell a tehetséges gyermekek fejlődésének problémáit. Az első, amellyel találkozunk, az esetlegesen megjelenő *agresszió*.

A másik tudatosan kezelendő általános szindróma mind a belső, mind a külső fejlődésbeli egyenetlenségek. Ez a *disszinkronia* a társadalom és az oktatás-nevelés közötti zavarból ered. Ennek a helyzetnek a kezelése a tehetséges gyermekek túl, a tehetséges gyermek környezetében élő más felelős személyektől is megköveteli a különleges erőfeszítéseket. Ebben a pozitív Pygmalion-hatásnak kell érvényesülnie. A környezetnek el kell hinnie a tanuló briliáns intelligenciáját, ezzel a gyermek IQ-ja tovább növekszik. Ha leértékeli, vagy

nem ismeri fel a környezet a tehetséget akkor „koraérettnek” tekinti, és azon mesterkedik, hogy a normál képességtartományban maradjon.

Cél

- A tehetségekben olyan készségeket és stratégiákat kell kialakítanunk, amelyek révén képesek lesznek olyan személyekké válni, akik önállóan, kreatívan és önmaguk meglegedésére keresik az ismereteket.
- A tehetséges gyerekeknek, támogatásunkkal, ki kell alakítaniuk magukban, hogy a tanulás öröm és izgalom, amely átsegíti őket a rutinon, a munkán, ami szükségszerűen velejárja a tanuláshoz.
- A tehetséges gyermekeket segítenünk kell abban, hogy felismerjék, milyen speciális felelősséget ruház rájuk a tehetségük.
- Érzékenyvé kell tenni őket az iránt, hogy milyen speciális igényekkel találkozhatnak a tehetség produktív felhasználását illetően.
- Ösztönöznünk kell őket, hogy tiszteljék a többi gyermeket képességeiktől függetlenül.

Feladat

- Tehetséges, innovatív, képzett, problémamegoldásra érzékeny pedagógusok biztosítása.
- A tehetség definiálása, annak felismerése, fejlesztése, gondozása a szülők orientációjával, tanácsadással.
- A széles tevékenységrepertoár lehetőségeivel az önálló, a tanuló maga által szervezett tanuláshoz való biztositás.
- Hatékony tanulási stratégia megtanítása.
- Tapasztalatszerzéssel bátorítás az elmélkedésre, töprengésre, kérdések megfogalmazására.
- Kooperatív technikák alkalmazásával együttműködés kialakítása másokkal.
- Bátorítás, támogatás a tanulói vezető szerep elfogadásában.
- Keressük és biztositjuk az alkalmakat arra, hogy a tanítási órán, a szakkörökben és az egyéni foglalkozásokon felismert, kifejlesztett tehetségek megmértessenek.
- A szakkör, egyéni foglalkozás biztositja a tehetséges gyerekek nevelését, fejlesztését.
- Tehetségnevelő programok személyi, tárgyi, szervezeti, versenyztetési és finanszírozási feltételeinek megteremtése.

Tevékenység

- A tanuló megfigyelése tevékenységek közben.
- A tanulmányi eredmények figyelemmel kísérése.
- Versenyekre felkészítés.
- Mérések végzése.
- Cselekedtető, élményszerű tanítás.
- Változatos tanítási módszerek alkalmazása: csoportmunka, projektek, páros munka, egyéb kooperatív módszerek
- A tehetséges gyermekek erős oldalának fejlesztése mellett a gyenge oldal fejlesztése.

Minden ember magában hordoz valamilyen értéket, valamit, amiben ő a kiváló. A nevelésnek épp ezt az értéket kell megtalálnia, felszabadítania; a személyiséget kell vizsgálnia, az egész embert láttatnia.

A kiemelkedő képességek felismerése, a tehetséges tanuló azonosítása, felismerése az általános iskolai tehetséggondozás alapvetően fontos problémája.

Tanórán belüli lehetőségek

- Differenciáló sávos csoportbontás egyes tantárgyak esetében
- Kiselőadások, személyre szabott egyéni felkészülés
- Tevékenységközpontú pedagógiai módszerek
- Kooperatív technikák
- Projektmódszer
- Differenciált tanulásszervezés
- Korszerű képességfejlesztő módszerek adaptálása
- A bizonyos területeken tehetséges SNI tanulók célirányos fejlesztése

Tanórán kívüli lehetőségek

- tehetséggondozás: **Tehetséggondozó körök, iskolai (óvodai) sportkör foglalkozásai** - a tanulók egyéni érdeklődésük alapján döntenek el, hogy melyik csoport munkájába kapcsolódnak be. A jelentkezőknek, a tehetséggondozás folyamatába bevont tanulóknak az alábbi foglalkozásokat kínáljuk fel:
  - A sportiskolai képzés, az iskolai sportkör tehetséggondozó foglalkozásai,
  - Természettudományi (földrajz, környezetvédelem, fizika, kémia, informatika), anyanyelvi, irodalmi (irodalmi színpad, drámajáték, újságírás stb.), matematika, történelem-honismereti és idegen nyelvi foglalkozások. Az igények felmérése után alakítjuk ki a tematikus csoportokat.
  - Kiemelt szerepet tulajdonítunk az úgynevezett „kihelyezett” foglalkozásoknak, mint pl. a különféle üzemlátogatások, múzeumok, kiállítások, rendezvények felkeresése.
  - Hasznosnak tartjuk a továbbtanulást elősegítő középiskolára felkészítő foglalkozások működtetését a nyolcadik osztályosok számára.
- felzárkóztató foglalkozások a kevésbé jó teljesítményt mutató tantárgyak esetében,
- pszichomotoros tehetséggondozás: A Péczely Attila Alapfokú Művészetoktatási Intézmény kihelyezett tagozatai (képzőművészeti, zenei) a képességek, ismeretek, értékek, s a személyiség kiteljesedését szolgálják. Emellett kézműves foglalkozások kapcsolódnak nevelési-oktatási tevékenységünk, hagyományos rendezvényeink szinte valamennyi eleméhez (pl. projektnapok, családi rendezvények, farsang, rajz- és képzőművészeti pályázatok, stb.)
- könyvtár: Tudatosítjuk a tanulóinkkal, hogy a műveltség, a tudás még napjainkban is legfőbb forrása a könyv és a hozzá kapcsolódó multimédiás eszközök. Az iskolai könyvtár látogatása az intézmény minden tanulója számára biztosított, lehetőséget ad a tehetségének megfelelő önálló ismeretszerzésre.
- versenyek: A tehetséges tanulókat rendszeresen felkészítjük és benevezzük a különböző városi, megyei, országos tanulmányi, levelező és sport versenyekre. Magunk is rendszeresen szervezünk ilyen versenyeket a város tehetséges diákjai számára (Hevesy György kémiaverseny, Szent István és kora

történelemverseny, ÍRÓ-DEÁK országos vers- és novellairó pályázat, környezetvédelmi városi levelező verseny, Kalmár László matematika verseny, városi helyesírási verseny az alsó tagozatosok számára, országismereti játékos verseny angol nyelvből, informatikaverseny, stb.).

Iskolán kívüli tehetséggondozás

Az iskola támogatja azon tanulóit, akik az intézményen kívül fejlesztik képességeiket. Lehetőséget adunk alkalmanként az ott szerzett ismeret, tudás, képesség, produktum bemutatására. Szoros kapcsolatot tartunk fenn és együttműködünk a tanulókat felkészítő társintézményekkel, szervezetekkel, sportegyesületekkel.

Céljaink:

- a tehetséggondozás szervezeti feltételeinek megteremtése, akkreditált tehetségponttá válás, az akkreditáció megőrzése,
- a gyermekek képességeinek feltérképezése, intenzív fejlesztése,
- személyiségfejlesztés,
- kreativitás felismerése, fejlesztése,
- motiváció növelése,
- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése – átlagon felüli képességek beazonosítása, fejlesztése,
- egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése;
- „megelőzés” – a tehetséges tanulók motiváltságának megtartása, emelése, „légkörjavítás” – az adott osztályközösségben a kevésbé tehetséges gyermekek motiváltságának fenntartása;
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést (pl.: relaxáció),
- az alulteljesítő tehetség-gyanús tanulók megfigyelése, motiválása,
- kapcsolattartás a tehetségpontokkal, hálózatokkal,
- szakmai műhelyek működtetése.

A TÁMOP 3.4.3 „Hódtálcum – Tehetséggondozás Hódmezővásárhelyen és kistérségében” pályázatunk tevékenysége alapján a tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- **Tehetségazonosítás** mérésekkel folyamatos tájékozódás a tanulókról hobbi, érdeklődési kör, tanórán kívüli elfoglaltságok, versenyeredmények, sporteredmények, tanulmányi és művészeti versenyek eredményei tekintetében.
- **Képességek, attitűdök diagnosztizálása.**
- **Tehetséggondozó programelemek, Tehetségpont működtetése** (tehetségkör, szülői kerekasztal, pedagógus munkaközösségek, képzéseken és hospitációkon való részvétel, ezek intézményi szervezése, stb.).
- **Egyéni fejlesztési terv alapján folyó tehetséggondozás.**

Tehetséggondozó programunk akkor eredményes, ha:

- Felkészült szakemberek végzik a tehetségek fejlesztését.
- Kapcsolódó méréseink igazolják törekvéseinket.
- Minél több tanulót tudunk a tehetségpontokba irányítani, tehetségpontunkban fogadni.
- Fent tudjuk tartani a kellő motiváltságot.
- A pályaválasztás során érvényesíteni tudjuk az egyéni adottságokat.

- Tanulmányi és sportversenyeken eredményesen szerepelünk.

Az óvoda-iskola átmenet tevékenységei:

Cél: az iskolába való bekerülés előkészítését célzó szakmai együttműködés konkrét színtereinek kialakítása, a beiskolázási körzetünkben lévő óvodában, illetve sportiskolai oktatásunkhoz kapcsolódóan a város és vonzáskörzet óvodáiban elkezdődő folyamatos és tervszerű fejlesztő munka folytatása.

A kapcsolattartás módja:

Az iskola tanítói, óvodai foglalkozásokon vesznek részt. Konzultálnak az óvónőkkel a várhatóan az iskolánkba kerülő gyermekekről, annak családjáról, szakmai kérdésekről.

Az óvodák nagycsoportosai részt vesznek az iskola rendhagyó óráin, rendezvényein, bemutató foglalkozásain, az óvoda-iskola átmenetet támogató szakmai programjain, Oviolimpián.

Nyílt napokon fogadjuk az óvodásokat szüleikkel is, betekintést nyújtva az intézmény szakmai munkájába, közösségi életébe, infrastrukturális lehetőségeibe.

A kapcsolatot a leendő 1. osztályos tanítók és a nagycsoporttal foglalkozó óvónők az éves munkatervekben rögzítve veszik fel (óvoda-iskola átmenetet támogató team).

A team összegzi a megszerzett információkat, a rendelkezésre álló vizsgálati anyagok, tapasztalatok, illetve a szülő igénye alapján, mely az osztályba sorolás alapját jelenti a jogszabályoknak megfelelően.

A fenti összegzés után, a team javaslata alapján az igazgató dönt az adott osztályok kialakításáról, a technikai feltételek biztosításáról, amelynek felülvizsgálatára, korrekciójára minden tanév kezdetén sor kerül.

6.2. A tanulási kudarcnak kitett, SNI tanulók felzárkózását segítő program

Tanulási kudarc alatt a tanulásban, tanulmányi előmenetelben való gátoltságot értjük, amely alacsony tudásszinthez, gyenge tanulmányi teljesítményhez vagy a képességekhez viszonyítva alacsony szintű tanulmányi eredményhez vezet.

A tanulási zavarok együtt járnak a tanulási kedv és a tanulói aktivitás hiányával, rossz tantárgyi kötődéssel, tanulási módszerekkel és szokásokkal, a tanórákon való unalommal, a gazdaságtalan tanulással.

A tanulási kudarcok, zavarok kialakulása belső és külső tényezőkre vezethető vissza.

Belső tényezők közé az örökletes biológiai és pszichológiai tényezők sorolhatók.

Külső tényező között azok a tanult, szerzett tapasztalatok szerepelnek, amelyek a tanulót tartósan körülvevő környezeti hatásokra alakulnak ki.

Az örökletes és környezeti hatások gyakran együtt jelentkeznek, ez utóbbiak felerősíthetik vagy gyengíthetik a tanulási folyamatban meghatározó szerepet játszó képességek hiányosságait.

Tanulóink egy része hátrányos helyzetű, közülük több a veszélyeztetett gyermek. A tanulási kudarc jelentkezése elsősorban a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, gyakran veszélyeztetett gyermekek körében figyelhető meg jelentősebb arányban intézményünkben, kisebb arányban az iskolaéretlenségre vezethető vissza.

Feladatok, részfeladatok, a tevékenységet végzők köre

A tanulási kudarc kiküszöbölésének első feltétele a jövőbeni első osztályosok alapos **iskolaérettségi vizsgálata** szellemi és fizikai szempontból, együttműködve az óvónőkkel, a szülőkkel és a Nevelési Tanácsadó szakembereivel.

Egy fejlődési szakasznak tekintjük a bevezető (1. és 2. évfolyam) és a kezdő (3. és 4. évfolyam) iskolaszakaszt a tantervi követelmények, a továbbhaladás szempontjából. Az évfolyam- és osztálykövetelmények helyetti szakaszkövetelmények megfogalmazásával /ha szükséges, egyéni tanulónként és tantárgyanként/ lehetővé válik a tanulási kudarcnak kitett tanulónál is a hiányosságok feltérképezése, az okok feltárása, és a négy év alatt az egyes részterületek egyenletes fejlesztése mellett a problémás részterület kiemelt fejlesztése.

Ennek eszközeit, tehát az egyéni célok elérésének lehetőségeit, a következőkben látjuk:

- A bevezető szakaszt követően képességek felmérése, problémás részterületek kiemelt fejlesztése
- Az okok feltárása együttműködve a szülőkkel és a Nevelési Tanácsadóval,
- érzelmi kötődésen alapuló kapcsolat kiépítése,
- sikerélmény biztosítása, az önbizalom erősítése,
- a gyermek heterogenitására építve differenciált órászervezés és differenciált házi feladat adása,
- differenciált foglalkozás az egész napos iskola foglalkozásain,
- korrepetálás egyéni vagy kiscsoportos formában,
- tanítók és tanárok közötti rendszeres konzultáció,
- önálló felkészülés ideje alatt tanulócsoporthoz kijelölése,
- gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus alkalmazásával azoknak a területeknek a fejlesztése, amelyek elmaradásának következményeként lépnek fel a különböző tanulási zavarok. Térbeli tájékozódás, gondolkodási funkciók fejlesztése (észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, beszédértés).

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével összefüggő pedagógiai feladatok

Nkt. 4.§ (25.) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Nkt. 62§(1)b). „A pedagógus alapvető feladata, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel.

Célok

- A vonatkozó törvényi háttérrel figyelemmel kísérve az inkluzív nevelés oktatás megvalósítása, az együttnevelés tárgyi, személyi feltételeinek biztosításával intézményi együttműködés keretein belül.
- Sajátos nevelési igényű fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja, fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentésének segítése.
- Szemléletváltás megvalósítása, pedagógusok személyes példamutatása a többségi tanulók felé
- Befogadásra, segítőkészségre, toleranciára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a hagyománytiszteltre nevelés.

Feladatok

- A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésére alkalmas pedagógiai környezet kialakítása, az együttneveléshez szükséges elfogadó magatartás, szemléletváltás kialakítása pedagógus, szülő, diák esetében egyaránt.
- A hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységet a helyi tanterv tartalmazza, valamint a fogyatékoság és fokához igazodó programot, tanterveket.
- Szakmaközi kooperáció megvalósítása az inklúzió sikerének biztosítása érdekében.
- A korszerű tanulási technikák, módszerek megismerése, alkalmazása és megismertetése (tanulóval, szülővel) a differenciálás megvalósítása érdekében.

Tevékenységek

- Szemléletformálás: esetmegbeszélés, konzultációs foglalkozások pedagógusoknak, hospitálások, tapasztalatcserék, szupervízió, szülők számára tájékoztató előadások a sajátos nevelési igényű gyerekekről.
- Humán erőforrás-fejlesztés: központi programok, egyedi intézményi szükségletekhez kapcsolódó képzések a nevelők módszertani kultúrájának fejlesztése, szakszolgálatok igénybevétele, tapasztalatcserék.
- Kompetenciaalapú programcsomagok adaptációja.
- Szak- és szakmai szolgáltatások igénybevétele
- Tárgyi feltételek megteremtése, eszközbeszerzés.
- Szakmai dokumentáció vezetése: Az intézmény az általuk felvett fejlesztésre jogosult tanulóval nyilvántartást vezet, illetőleg az ellátott feladatokat dokumentálja. A naplóban feljegyzést, „Egyéni fejlődési lap” kívül vezet az osztályfőnök a különleges ellátásra,

és fejlesztő foglalkoztatásra jogosult tanulóról, foglalkozásáról, tantárgyi minősítés alóli mentesítéséről, stb. A fejlesztésért felelős szakember „Egyéni fejlődési lap” belívet vezet, a tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít.

Tanulót érintő tevékenységünk

- Kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás biztosítása.
- Szakmai együttműködés, kapcsolattartás, konzultáció.
- Szakmai dokumentáció vezetése.

A pedagógust érintő tevékenységek

- A pedagógus nevelő-oktató munka hangsúlyos elemei:
  - a képesség- és személyiségfejlesztés
  - differenciálás
  - gyakorlatközpontúság,
  - motiváció,
  - tevékenység-központúság,
  - tantárgyi integráció.
- A szaktanárok tanmenetüket kiegészítve egyéni tanulási tervet készítenek.
- Három hónap eltelte után újrazvizsgálják a tanuló helyzetének alakulását, fejlődését, az egyéni tanulási tervet módosítják.
- Törvény biztosította esetleges kedvezmények a tanuló részére, melyet munkánk során figyelembe veszünk:
  - tantárgyak, tantárgyrészek minősítése és értékelése alóli mentesítés,
  - egyéni fejlettséghez igazodó továbbhaladás,
  - kevesebb elemszámú feladat biztosítása órán és a számonkérés során
  - több idő biztosítása a feladatmegoldáskor az órai munka során, valamint a számonkéréskor,
  - írásbeli számonkérés helyett a szóbeli számonkérés, illetve szóbeli számonkérés helyett írásbeli számonkérés előtérbe helyezése,
  - segédeszköz biztosítása.
- Folyamatos pedagógus önképzés, szakmai-, szakirányú továbbképzés tervezése, a problémák mielőbbi felismeréséhez és a problémával küzdő tanulók személyiségének hatékony fejlesztéséhez.

Kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás

A gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktató intézményben a gyermek, tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátásban is részesül. [Nkt. 47. § (5)]

A rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja:

- a sajátos nevelési igényű fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja,
- a fogyatékból eredő hátrányok csökkentésének segítése.

Feladat:

- A gyógypedagógus, a terapeuta - esetenként más szakember véleményének figyelembevételével - készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.
- A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.
- A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további - másodlagos - tünetek megjelenését.
- A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Tevékenység

Az utazó gyógypedagógus tevékenysége

A gyermekkel való foglalkozás

- a gyermek megfigyelése
- speciális fejlesztő tevékenység a gyermekkel való közvetlen foglalkozásokon
- a gyermek képességeinek megfelelő módszerek, terápiák, technikák alkalmazása
- a gyermek terhelhetőségének figyelembevétele
- a fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása
- az ép vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztése
- speciális segédeszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- az egyéni sikereket elősegítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- a gyermek/tanuló haladásának figyelemmel kísérése

A szülővel való kapcsolattartás

- javaslat további vizsgálatokra
- tanácsadás
- segítségnyújtás a szakvélemény, diagnózis értelmezésében
- tájékoztatás a fejlesztés lehetőségeiről
- rendszeres konzultáció a gyermek fejlődésével kapcsolatosan
- javaslattétel az együttműködési módokra
- javaslattétel a gyermek/ tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására
- megbeszélés az otthon végzendő gyakorlatokkal kapcsolatosan
- segítségnyújtás a speciális eszközök kiválasztásában
- tájékoztatás a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről

- szülői értekezletek, fogadóórák tartása
- a szülők felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására
- Az utazó szakember az általa ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók szüleit legalább évi három alkalommal fogadóóra vagy szülői értekezlet formájában tájékoztatja a rehabilitációs/rehabilitációs tevékenységről. Az alkalmakról dokumentációt vezet, melyet a részt vevő szülők aláírásukkal hitelesítenek.

Többségi intézmények pedagógusaival való kapcsolattartás

- a gyermek megfigyelése az intézmény kérésére
- javaslat további vizsgálatokra
- a pedagógusok felkészítése a sajátos nevelési igényű gyerek fogadására
- segítségnyújtás a szakvélemény, diagnózis értelmezésében
- javaslattétel a gyermek/ tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására
- segítségnyújtás a tanuláshoz szükséges speciális eszközök kiválasztásában
- tájékoztatás a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről
- részvétel vesz a gyermek/tanuló részeredményeinek értékelésében
- módszertani segítségnyújtás
- szakmai előadások megtartása a többségi intézmények által kiválasztott témában
- eszközbemutatók, könyvajánlások
- Az utazó szakember az általa ellátott integráló intézmény nevelőtestületét legalább évi három alkalommal tájékoztatja a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók körében végzett rehabilitációs/rehabilitációs tevékenységéről. A tájékoztatót jegyzőkönyvvel dokumentálja.

6.3.A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Nkt. 4.§ (3.) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célok:

- A vonatkozó törvényi háttérrel figyelemmel kísérve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók eredményes nevelésének, oktatásának megvalósítása, tárgyi, személyi feltételek biztosításával, szakmaközi kooperációval.
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók szocializációja, eredményes társadalmi integrációja, a nehézségből eredő hátrányok csökkentésének segítése.
- Szemléletváltás megvalósítása, pedagógusok felkészítése a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fogadására.
- Befogadásra, segítőkészségre, toleranciára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a hagyománytiszteltre nevelés.

Feladataink:

- Az iskolán belüli hatékony fejlesztő munka érdekében a pedagógusok összehangolják munkájukat a megelőzés, egyéni fejlesztés, felzárkóztatás, tanórai differenciálás során egymással és a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel.

Tanulókat érintő tevékenységünk

- Preventív elemek beépítése a tanítás-tanulás folyamatába a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek megelőzésére.
- Az osztályfőnök, szaktanárok támogató, segítségnyújtó szerepének fokozása.
- Az órai munkában a differenciálás különböző módszereinek szerepe.
- Fokozott odafigyelés, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel felismerése, vizsgálat kezdeményezése,
- Folyamatos együttműködés probléma esetén a vizsgálatok lebonyolításában a pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.
- Különleges gondozásba vétel esetén kompetens szakemberek (gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus) segítségével együttműködve szakértői vélemények elemzése, a fejlesztés tervezése és végzése a tanórába beépítve.
- Korrepetálás, kompenzáló nevelés, fejlesztés-, terápia-, egyéni bánásmód, differenciálás biztosítása.
- A tanítók, szaktanárok tanmenetüket kiegészítve egyéni tanulási tervet készítenek, három hónap eltelte után újravizsgálják/mérik a tanuló helyzetének alakulását, fejlődését, korrigálják a tervet.
- Valamennyi tantárgyat oktató pedagógusnak feladata a saját szakterületén az általános és speciális tanulási módszerek, technikák megismertetése a tanulókkal, valamint a szülők bevonása a helyes módszerek elsajátítása, az otthoni foglalkozás érdekében.
- Magatartási problémák esetén a különleges figyelem fordítása a közösségi és baráti kapcsolatok alakítására, a közösségi életben való részvételre.

Szakmai együttműködés, kapcsolattartás, konzultáció

- Kapcsolatot tartunk fenn a Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálattal.
- A gyermekek fejlesztését a pedagógiai szakszolgálat fejlesztő pedagógusa végzi.
- Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse, iskolapszichológusa is fogadóórát, rendszeres konzultációs lehetőséget biztosít a szülők részére.
- Az osztályfőnökök szükség szerint családlátogatáson is próbálják segíteni problémák megoldását.
- A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk a törvény adta lehetőségeikről.

Szakmai dokumentáció vezetése

- Az intézmény az általuk felvett fejlesztésre jogosult tanulóról nyilvántartást vezet, illetőleg az ellátott feladatokat dokumentálja.
- A naplóban feljegyzést, „Egyéni fejlődési lap” külívet vezet az osztályfőnök a különleges ellátásra, és fejlesztő foglalkoztatásra jogosult tanulóról, foglalkozásáról, tantárgyi minősítés alóli mentesítéséről, stb.

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóval az intézményben a fejlesztésért felelős szakember „Egyéni nyilvántartási lap és foglalkozási naplót” vezet, a tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít.

Felülvizsgálatok

- A fejlesztés, felzárkóztatás eredményességének mérése időközönként, a pedagógiai szakszolgálatnál előre tervezett, melyet figyelemmel kísérünk.

Pedagógust érintő tevékenységek

Törvény biztosította esetleges kedvezmények a tanuló részére, melyet munkánk során figyelembe veszünk:

- tantárgyak, tantárgyrészek minősítése és értékelése alóli mentesítés,
- egyéni fejlettséghez igazodó továbbhaladás,
- kevesebb elemszámú feladat biztosítása órán és a számonkérés során
- több idő biztosítása a feladatmegoldáskor az órai munka során, valamint a számonkéréskor,
- írásbeli számonkérés helyett a szóbeli számonkérés, illetve szóbeli számonkérés helyett írásbeli számonkérés előtérbe helyezése,
- segédeszköz biztosítása.

Fontos feladatunk a folyamatos pedagógus önképzés, szakmai-, szakirányú továbbképzés tervezése, a problémák mielőbbi felismeréséhez és a problémával küzdő tanulók személyiségének hatékony fejlesztéséhez.

A fejlesztő foglalkoztatás

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg. [Nkt. 47. § (8)]

Alapelvek: A fejlesztés az intézményben zajlik a problémák súlyossági fokától és komplexitásától függően a szakértői véleményben foglaltak szerint.

A fejlesztés:

- tudatos,
- tervszerű,
- életkornak megfelelő,
- sokoldalú,
- folyamatos,
- figyelembe veszi a kognitív fejlődés szakaszait,
- segít kialakítani a gyermek pozitív énképét.

A fejlesztés formája:

Az egyéni fejlődési különbségek és életkori sajátosságok miatt a fejlesztés egyéni és kiscsoportos (1-3 fő) formában történik. A terápia korrekatív jellegű, a már kialakult tanulási nehézségek tüneteinek csökkentésére irányuló gyógyító nevelés. A folyamat irányítója és szervezője a gyógypedagógus, aki más szakemberekkel és a szülőkkel szorosan együttműködik. A folyamat eredményeinek megállapítása gyermekenként folyamatdiagnózissal, a

gyógypedagógiai pszichológiai diagnosztika eszközeivel történik, az egyénre szabott fejlesztés módszereinek megállapítására helyezve a hangsúlyt. Egyéni fejlesztési tervet készít, a fejlesztés lépéseit dokumentálja. A fejlesztő terápia eredményét a szakértői véleményben meghatározott felülvizsgálatok realizálják.

A fejlesztés területei:

- Mozgás
- Érzékelés
- Észlelés
- Figyelem
- Emlékezet
- Szerialitás
- Intermodalitás

6.4. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

A gyermekek védelméről az 1997. évi XXXI. törvény rendelkezik. Meghatározza a gyermekek alapvető jogait és kötelességeit, a jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

Veszélyeztetettnek tekintjük azokat a gyermekeket, akiknek a személyiségfejlődését nagy valószínűséggel fenyegeti valamilyen károsodás.

Oda kell figyelniük a tanulók viselkedésében, kedélyében bekövetkező szokatlan változásokra, zavarokra. Az észlelt változásokat elemezzük, s igyekszünk feltárni az okokat.

Hátrányos helyzetűeknek tekintjük azokat a tanulókat, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségeik korlátozottak. Családjuk, szűkebb társadalmi környezetük elsősorban szociális, kulturális téren az átlaghoz képest negatív eltérést mutat. A hátrányos helyzet kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelem, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje.

Egyre több alacsony jövedelemmel rendelkező családdal találkozunk. Ezek a hátrányos esélyegyenlőtlenséghez vezetnek. A csonka családban nevelődő tanulóknál a hátrányok halmozottan jelentkezhetnek. Segítséget jelenthetnek a hosszabb-rövidebb ideig tartó támogatások, az anyagi segélyezés, az ingyenes étkezés biztosítása, a tankönyvtámogatás stb. A közbelépés halogatása esetén a hátrányos helyzetből kialakulhat a veszélyeztetettség.

Veszélyeztető oknak tekintjük az alábbiakat:

Anyagi ok: ha a gyermek elsődleges életszükségletei kielégítetlenek, nem megfelelő a táplálása, ruházása.

Erkölcsei ok: ha környezete bűnöző életmódot folytat, vagy a gyermeket erre kényszeríti. A gyermek szembehelyezkedik az erkölcsi normákkal, káros szenvedélyei vannak.

Egészségügyi ok: ha a környezete egészségrontó hatású /pl. hiányos gondozás, egészségtelen lakáskörülmény/.

Nevelési ok: ha a környezet a nevelés minimumát nem tudja vagy nem akarja biztosítani /pl. felügyelet nélküli gyerek, iskolakerülő tanuló, durván bánó szülők/.

Iskolánk tanulóinak nagy többsége fizikai dolgozók gyermeke. Az elmúlt évek során egyre nőtt a munkanélkülivé vált szülők száma. Ennek negatív következményei jól láthatók a gyerekek tanulmányi munkájának színvonalán, a magatartásukon, valamint szociális ellátottságuk területén.

Feladatok, részfeladatok, a tevékenységet végzők köre

A gyermek- és ifjúságvédelem a tantestület valamennyi tagjának, de különösen a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek valamint az osztályfőnököknek a tevékenysége. Iskolánk pedagógiai munkáján belül az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósulását:

- felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás a szülőknek, tanulóknak,
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- az iskolai étkezési lehetőség,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése,
- a tanulók szociális helyzetének javítása a pénzbeli- és természetbeni támogatás megszervezésével,
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatról, szolgáltatásairól

Pedagógusaink elengedhetetlen feladata, hogy a hozzánk beiratkozott tanulók családi hátterét megismerjék, figyelemmel kísérjék és segítsék azokat a családokat, amelyek anyagi helyzetük vagy egyéb oknál fogva nem képesek egyedül eleget tenni a gyermekneveléssel kapcsolatos követelményeknek.

A gyermek életkörülményeiben tapasztalható veszélyeket, fejlődésükben észlelhető rendellenességeket időben fel kell tární. Ebben a munkában a tantestület valamennyi tagja részt vesz. Nagy segítséget jelent a felderítő munkában az ifjúságvédelmi felelős.

Az ifjúságvédelmi felelősök irányításával megteesszük a szükséges intézkedéseket, mely elsősorban az előidéző okok megváltoztatására irányul.

Alkalmazott módszereink a családlátogatás, a szülők meggyőzése, a problémák közös orvoslása. Ha előfordul, hogy a gyerek érdekeit a szülővel szemben kell megvédeni, jogait képviselni, elkerülhetetlen a hatósági beavatkozás, a védő-óvó intézkedés.

A személyiségzavarok megszüntetésének fontos eszköze a személyiség-megismerés. Ehhez, mint módszert alkalmazzuk a beszélgetést, az őszinte érdeklődést, a diszkréciót, megértést. Vonzóvá tesszük az iskolai életet, melyet a különféle tevékenységek kiszélesítésével, a diákönkormányzat bevonásával érünk el.

6.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Szociálisan hátrányos helyzetűek azok a tanulók, akiket különböző jellegű szociális tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben.

A hátrányos helyzet oka lehet:

Családi mikrokörnyezet (munkanélküliség, rokkantnyugdíjban vagy szociális ellátásban részesülők alacsony jövedelme, a szülők alacsony iskolázottsága, családtagok magatartása stb.)

Családi házon kívüli környezet (lakókörzet negatív hatása, kifogásolható magatartású felnőtt- vagy gyerekcsoport stb.)

A szociális hátrányok leggyakoribb megnyilvánulási formái: a szegénység, az egykeresős és csonka családok, az ösztönzés hiánya, az életkilátások csökkenése. Az iskola életében fontos kérdés az esélyek kiegyenlítődése, a hátrányok csökkentése, a társadalmi egyenlőtlenségek hatásainak enyhítése.

A bevezetőben is olvasható, hogy iskolánk tanulóinak jelentős része hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, sok közöttük a veszélyeztetett. A család többüknek nem ad nyugalmat, biztos hátteret, nem tudja támogatni megfelelően tanulmányi munkájukat. Számukra az iskola az egyetlen hely, ahol képzésüket figyelemmel kísérik. Ez igen nagy feladatot ró nemcsak a tanulókra, hanem az iskolára is. Továbbtanulási statisztikánk azt mutatja, hogy folyamatosan nő a szakközépiskolába jelentkezők aránya. Mindezek tudatában iskolánknak stabil alapok adására kell törekedni az élet minden területén.

Feladatok, részfeladatok a tevékenységet végzők köre

A tanulók felkészítését csak egy jól és sokoldalúan képzett tantestület képes megvalósítani. Ezért elengedhetetlen, hogy **folyamatos továbbképzésekkel** bővítsük ismereteinket, módszereinket.

Sok olyan tanuló van, aki csak az iskolában hallgat értékes zenét, ismerkedik művészetekkel, tudományokkal, technikával. Ezért kell arra törekednünk, hogy **eszközeink** elég **korszerűek** legyenek az új ismeretek átadásához. Ehhez kapcsolódó feladatunk az **iskolai könyvtár** olyan folyamatos korszerűsítése, mely lehetővé teszi nemcsak az írott, hanem az elektronikus információ-hordozók és az internet használatát.

Az iskolánkkal szemben támasztott igény alapján kiemelten fontosnak tartjuk a következőket:

- Diákjaink **stabil alaptudás** birtokában hagyják el az intézményünket.
- A következő generáció élete elképzelhetetlen a **nyelvtudás** és a **informatika** minimális ismerete nélkül. Ezt látva szeretnénk a jövőben biztosítani az angol nyelv emelt óraszámát, s indítottuk el a német nyelv oktatását választhatóan emelt óraszámában is. A nyelvtanításnál fontosak a jó segédanyagok, a jól felszerelt nyelvi terem. A nyelvtanítást előbbé teszi a nyelv valós helyzetben való gyakorlása. Céljaink között szerepel testvérkapcsolat kialakítása az adott nyelvű vagy nyelvet oktató országok egy-egy iskolájával. Így lehetőség nyílik nemcsak a levelezésre, hanem cserekirándulások, nyelvgyakorlás megszervezésére is.
- Ma már senki sem tudja kikerülni a modern technikát. Ezért fontos kialakítani a diákokban a felhasználói szemléletet. Ennek elengedhetetlen feltétele iskolánk gépparkjának fejlesztése.
- Tanulóinkkal elbeszélgetve az a vélemény alakult ki, hogy sokan élnek olyan környezetben, amely nem ad megfelelő mintát a gyerekeknek majdani saját **családi életük helyes vezetésére**. Ezért minden, ami ebben segítségükre lehet kiemelten fontos terület. Meg kell tanítani őket összhangban élni a környezettel. Az általa látott pozitív és negatív példákön át meg kell győznünk az **egészséges életmód**, a **környezetvédelem** hasznáról és a fontosságáról.

A családok szociális hátrányának csökkentéséért az alábbiakat tesszük:

- Felvilágosító munka a szociális juttatások (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás) lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon,
- segély, támogatás kezdeményezése a rászorultaknak,
- motiválás arra, hogy a gyermek napközis, tanulószobai ellátásban részesüljön,
- kapcsolatfelvétel a Gyermekjóléti Szolgálattal, Népjóléti Irodával, a Máltai Szeretetszolgálat helyi szervezetével, támogatásuk elnyerése, a jó kapcsolat fenntartása,
- tankönyvtámogatás elosztási elveinek évenkénti felülvizsgálata,
- pályázatok figyelése (kirándulás, táborozási hozzájárulás, rendezvények támogatása),
- segélyakciók szervezése.
- Az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelősök 3 havonta összegzik az elért eredményeket, illetve a kudarokat, és közösen dolgozzák ki az újabb stratégiai javaslatokat.
- A drog- és bűnmegelőzési program keretében az igazgató lehetőséget biztosít szakemberek számára tájékoztató előadások megtartására, a védőnők aktív közreműködésére.
- A pedagógusok bekapcsolódnak az e témában szervezett továbbképzésekbe.

Képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, IPR program megvalósulása iskolánkban

A szocio-kulturális hátrányok csökkentése érdekében bevezettük a minisztérium által kiadott **Integrációs Pedagógiai Rendszert**.

A nevelőtestület egy közös tartalommal rendelkező, közös módszertant alkalmazó, tárgyi feltételeiben megújuló programot valósít meg elfogadó és egységes rálátás mellett a képesség-kibontakoztató és integrált nevelés alkalmazásával.

Célunk, hogy a meglévő hátrányok csökkenjenek, a hátrányos helyzet ne okozzon veszélyeztetettséget az érintett tanulók körében.

Feladatunk az IPR intézményi feltételeinek fejlesztése az évenként elkészülő önértékelési táblázat alapján. Az Intézményi Önértékelés egyrészt kiindulási pont, másrészt a következő időszak tervezése, célok, feladatok és felelősök meghatározásával. A táblázat megmutatja, hogy az intézmény hol tart a megvalósításban, melyek az erősségek, mi az, amit még fejleszteni kell, továbbá az iskola megfelel-e az IPR alkalmazásával kapcsolatos jogszabályi előírásoknak (a törvényi változások alapján).

Feladatok:

- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére a közösen kidolgozott együttműködési program fejlesztése, megvalósítása.
- Beiskolázás előkészítése, mérések, vizsgálatok előzetes elvégzése.
- Társadalmi-szakmai környezettel való együttműködés erősítése, bővítése.
- Rendszeres kapcsolattartás szakszolgálatokkal, civil szervezetekkel.
- A kapcsolattartás formáinak bővítése a szülőkkel a HHH tanulók sikeressége érdekében. A kapcsolatok ápolásával el kell érni, hogy a háromhavonta kötelező értékelésen egyre aktívabban vegyenek részt a szülők.
- Az új pedagógiai módszerek alkalmazásával (kooperatív tanulásszervezés) valamint továbbtanulásra felkészítő programokkal növelni kell a HHH továbbtanulók számát az érettségig adó középfokú oktatási intézményekben.
- Fejlesztő foglalkozások, tanulmányi versenyek szervezésével, tehetséggondozással, a továbbtanulók nyomán követése tapasztalatainak felhasználásával megfelelő középfokú

intézmény választása. Célunk, hogy a későbbiekben minél több HHH tanuló fejezze be tanulmányait a választott középfokú oktatási intézményben.

- Differenciált tanulásszervezéssel, fejlesztő foglalkozásokkal javítjuk a kompetenciamérések eredményeit. A HHH tanulók és a nem HHH tanulók eredménye közötti különbségnek csökkenni kell.
- Az IPR-ben megjelenített módszerek egyre jobban beépülnek az iskola pedagógiai kultúrájába.

Kiemelten fejlesztett programok:

- beiskolázási programok
- mentálhigiénés- és ÖKO programok
- hospitalásra épülő együttműködés
- kooperatív- és differenciált tanulásszervezés
- kulcskompetenciákat fejlesztő programok területe, tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek alkalmazása
- közösségfejlesztő, közösségépítő programok
- pályaaorientáció
- projekt-módszer
- El kell érni, hogy minél több pedagógus sajátítsa el az IPR alkalmazásához szükséges kompetenciákat, valamint legyen képes az előítélet-kezelésre és a diszkriminációmentes oktatásra.

7. A tanulóknak az intézmény döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A Nkt. 48.§ (4), és EMMI rendelet 120.§-a szerint a tanulók a Diákönkormányzaton keresztül (osztálygyűlés választja meg a DÖK képviselőket) az alábbi döntésekben vehetnek részt:

- **A diákönkormányzat** a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:
  - o saját működéséről,
  - o a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
  - o hatáskörei gyakorlásáról,
  - o egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
  - o az iskolai tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről
  - o a diákönkormányzat SZMSZ-t a választó tanulóközösség fogadja el,
- A DÖK véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet iskolánk működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.
- A DÖK véleményét ki kell kérni, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztés, valamint a meghívót a tárgyalás határnapját legalább 15 nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére:
  - o a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
  - o a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadáshoz,
  - o a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
  - o az iskolai könyvtár, sportkör működési rendjének megállapításához,
  - o az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.
- DÖK megválasztása minden tanév szeptembere, a DÖK-segítő pedagógus megbízására, a diákközgyűlés tanév rendje szerinti meghatározására is ekkor kerül sor.

A tanulóknak (szülői nyilatkozattal) egyéni döntési joga van pedagógiai programon belüli tantárgyválasztás kérdésében.

Az **iskolai diáksportkör** diákönkormányzatként működik, melynek munkáját az iskola igazgatója által megbízott testnevelő tanár segíti

Az iskolai sportkör munkáját segítő testnevelő képviseli az iskolai sportkört az iskola igazgatójával, illetve az iskola vezetőségével folytatott megbeszéléseken.

Az iskolai sportkör munkáját segítő testnevelő véleményét minden esetben ki kell kérni az iskolai testneveléssel, sporttal kapcsolatos kérdésekben, valamint az iskolai munkaterv és a tantárgyfelosztás összeállítása előtt.

Az iskolai sportkör munkáját segítő testnevelő az osztályokban, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetőségében minden tanév májusában felméri, hogy a tanulók a következő tanítási évben milyen iskolai sportköri foglalkozás megszervezését igénylik, és ez alapján –minden év május 20-áig javaslatot tesz az iskola igazgatójának az iskolai sportkör következő tanévi szakmai programjára.

8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az igazgató a szülői munkaközösség választmányi ülésén, az osztályfőnökök az osztályok szülői értekezletein tájékoztatják a szülőket.

A szülők tájékoztatásának formái

- *szülői értekezlet*

A szülői értekezletek időpontját az éves munkaterv tartalmazza.

Az osztályok szülői közössége számára a szülői értekezleteket az osztályfőnök tartja.

A leendő első évfolyamosok szüleit a felvételi értesítőn tájékoztatja az iskola a tanév kezdetét megelőző első szülői értekezletről a beiratkozott tanulók zavartalan iskolakezdésének érdekében.

Az új osztályközösségek első szülői értekezletén az osztályfőnök bemutatja az osztályban tanító valamennyi pedagógust.

Rendkívüli szülői értekezletet az igazgató, az osztályfőnök és a szülői munkaközösség elnöke hívhat össze.

- *Fogadóórák*

A fogadóórák rendjét az éves iskolai munkaterv tartalmazza.

A szülőknek lehetőségük van az egyes pedagógusokkal a fogadóórákon kívül is konzultálni előzetes egyeztetés után.

- *rendszeres írásbeli tájékoztatás*

Valamennyi pedagógus köteles a tanulókra vonatkozó minden érdemjegyet a naplóba bejegyezni, a tájékoztató füzetbe beírni vagy beírni. Az osztályfőnök a tájékoztató füzetbe beírt jegyeket rendszeresen összeveti az osztálynapló adataival. Az ellenőrzőben a pedagógusnak minden bejegyzést dátummal és aláírással kell ellátnia.

Kívánatos, hogy havonta legalább egy érdemjeggyel tájékoztassuk a szülőket a gyermekük iskolai munkájáról.

- *nyílt tanítási napok*

Ütemtervét az éves munkaterv tartalmazza.

- *családlátogatások*

Minden osztályfőnök törekszik arra, hogy kapcsolatot teremtsen és tartson fenn a szülőkkel. Amennyiben a gyermek magatartása vagy a szülő távolmaradása ezt indokolja, él a családlátogatás módszerével is.

A szülők az intézmény **pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, a házirendről** az iskola igazgatójától és igazgatóhelyetteseitől kérhetnek tájékoztatást.

Ezek a dokumentumok megtekinthetők:

- az iskola igazgatói irodájában
- a tanári szobában
- az iskola fenntartójánál
- az iskola honlapján

9. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, követelményei Követelmények lásd MELLÉKLET

A tanulmányok alatti vizsgák célja:

- azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni

- a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

Általános szabályok (köznevelési törvény 64-75. §)

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra
- különbözeti vizsgákra
- javító vizsgákra
- és pótló vizsgákra vonatkozik

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít
- aki különbözeti vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Minden vizsga írásbeli vagy szóbeli, vagy gyakorlati vizsgarészből állhat az iskola Pedagógiai Programja alapján.

Osztályozó vizsga (köznevelési törvény 64. § (3)-(4) bekezdés:

Az intézmény osztályozó vizsgát a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben kell megszervezni.

Osztályozó vizsgát kell tennie teljesítményének értékelése céljából a tanulónak, ha a tanítási év során jogszabályban meghatározott mértékű igazolt és igazolatlan hiányzást gyűjtött össze, s emiatt félévi vagy év végi osztályzatát nem tudta a szaktanár megállapítani.

Az osztályozó vizsgához vezető hiányzás mértéke 250 óra, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 % - a.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a tanítási évben, ha:

- felmentést kapott –kérelmére - a kötelező tanórai foglalkozások látogatása alól a sajátos helyzete miatt,

- engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

Sikeres osztályozó vizsga esetén az adott tantárgyból a tanulmányok megrövidítésére is engedélyt kaphat a tanuló.

A vizsgázónak az írásbeli vizsgák megválaszolásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 45 perc. Szóbeli vizsga egy vizsgázónak egy vizsganapra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető. A vizsgáztatás időtartama 10 percnél nem lehet több.

A tanulmányok alatti vizsgán a nemzeti köznevelésről szóló törvény 68. § (4) bekezdésének hatálya alá tartozó tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott.

A vizsgán történt bármely szabálytalanság esetén az érettségi vizsgaszabályzatban leírtaknak megfelelően kell eljárni.

A tanulmányok alatti vizsgán elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az Intézmény nem a Pedagógiai Programban meghatározott követelményeket kéri számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet. Ha a szabályosan megtartott osztályozó vizsga elégtelen, a tanulónak a tanévet ismételnie kell.

Különbözeti vizsga (köznevelési törvény 65. § (1) bekezdés)

A különbözeti vizsgák időpontját az igazgató határozza meg.

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az Intézmény a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

Javítóvizsga (köznevelési törvény 64. § (7) bekezdés)

Ha a tanuló tanév végén maximum 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, javítóvizsgát tehet.

Június 15-ig minden tantárgy javítóvizsga témaköreit az iskola honlapján közzé kell tenni.

Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között – a társiskolákkal egyeztetett időpontban szervezhető.

A javítóvizsga bizottságban a kérdező tanár lehetőség szerint ne a tanulót javítóvizsgára utasító kollega legyen.

A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatni kell.

Pótló vizsga (köznevelési törvény 64. § (6) bekezdés)

Abban az esetben, ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/pótló/különbözeti vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből - kérelmére - pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

Független vizsgabizottság előtt zajló vizsga

A köznevelési törvény 64. §-a kimondja, hogy a tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy tanulmányok alatti vizsga alapján kell megállapítani. A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola igazgatója készíti elő. Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért (köznevelési törvény 66. §.).

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző huszonkettedik munkanapig, amennyiben hiányzás miatt nem értékelhető és osztályozó vizsga letételére kap engedélyt, az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha független vizsgabizottság előtt kíván vizsgát tenni.

A tanuló amennyiben a tanév végén valamely tantárgyból / tantárgyakból megbukott, s javítóvizsgát tehet, a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy a javítóvizsgát független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet 8 napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

A tanulmányok alatti vizsgák szervezésének legfontosabb alapelvei:

A vizsgabizottság minimum három főből áll. Az általa ellátandó feladatok

- elnök
- kérdező tanár
- ellenőrző tanár

Az elnök

- felel a szabályok betartásáért,
- ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet,
- ha kell szavazást rendel el

Kérdező tanár(ok)

- csak megfelelő tanári végzettséggel lehet
- lehetőség szerint ne az kérdezze a tanulót, aki vizsgára küldte.

Az igazgató felel a vizsgák szabályos lebonyolításáért.

Ellenőrző tanár

- lehetőség szerint szakos tanár
- felel a vizsga szabályszerűségéért

Írásbeli vizsgák általános szabályai

- a tanteremben minden padban csak egy diák ülhet
- a feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot
- a feladatlap megoldásának ideje 45 perc, kivétel a nyelvi előkészítő évfolyamon a célnyelv ahol 60 perc áll a tanuló rendelkezésére
- a vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával

Egy vizsganapon két írásbeli vizsga tehető le, de közöttük 10 perc pihenőidőt kell biztosítani, kivétel, pótló vizsga esetén, három írásbeli vizsga tartható

Ha a vizsgázó az írásbelin szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár e tényt jegyzőkönyvben rögzíti, és felvezeti a feladatlapra és jelenti az igazgatónak

Az írásbeli vizsga javítása

- a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot
- ha a szaktanár arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközöket használt, - rávezeti a feladatlapja és értesíti az igazgatót

A szóbeli vizsga általános szabályai

- egy napon három szóbeli vizsga tehető le
- a vizsgázónak a vizsga előtt minimum 15 perccel kötelező megjelennie
- a vizsgák ideje alatti várakozáshoz lehetőség szerint pihenő helységet kell biztosítani.
- a szóbeli vizsgán minden vizsgázó tételt húz, a tantárgyakhoz kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre
- a felkészülési idő legalább 20 perc, kivétel az idegen nyelv ahol nincs felkészülési idő
- a felelet során a tanuló a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja
- a felelet maximum 10 percet tarthat

- ha a vizsgázó az adott tételből teljes tudatlanságról tesz tanúbizonyságot, egy alkalommal póttételt húz
- két tantárgy között a vizsgázó pihenőidőt kérhet
- Ha a szóbelin a vizsgázó szabálytalanságot követ el, az elnök figyelmezteti, jegyzőkönyvet készít és a vizsgabizottság a dönt a szóbeli eredményéről
- szabálytalanságok esetében a vizsgabizottság elnöke értesíti az igazgatót, aki a törvények alapján dönt.

Gyakorlati vizsga általános szabályai

- a gyakorlati oktatás vezető tanárnak kötelező a vizsgázót tájékoztatni a gyakorlati vizsga rendjéről
- a gyakorlati vizsgarész a vizsga feladatok számától függetlenül egy érdemjeggyel kell értékelni

Az egyes vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje

A vizsgatárgyak követelményrendszere

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

A pedagógiai programban meghatározott tanulmányi idő lerövidítésével (tanév összevonás, Lásd az **1. számú mellékletben**).

10. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

- A tanulókat sportiskolai osztályunkba meghatározott alkalmassági vizsgálatot követően vesszük fel, vagy vesszük át más intézményből. Átvétel esetén a tanulót alkalmassági vizsgálat nélkül vesszük fel igazolt szakosztályi tagság esetén. Átiratkozás esetén más idegen nyelv választáskor, vagy az emelt szintű angol nyelvi csoportba különbözeti vizsga letételével (osztályozó vizsga követelményekkel megegyező) kerülhet tanuló. Ehhez felkészülési, türelmi időt és szaksegítséget biztosítunk.
- Egyéb esetben a tanév közbeni átiratkozásnak külön szabályai nincsenek. Egy adott osztályba való beiratkozás a szükséges iskolai végzettség igazolásával történik.
- Átiratkozásnál szükség esetén-pl. más idegen nyelvet tanult- az iskola különbözeti / osztályozó / vizsga letételére szólíthat fel. Ehhez felkészülési, türelmi időt és szaksegítséget biztosít.

II. HELYI TANTERV

Bevezetés

Munkánk hosszú távú /pedagógiai program /és rövidtávú/éves munkaterv/ tervezése a realitásokra épül. Ennek két pillére van, az egyik a különböző eredetű hátrányok csökkentése, a másik a tehetséges, érdeklődő tanulók felkarolása.

Az **alsós tanítók** a hagyományos olvasás-írástanítási módszerrel dolgoznak, mert ez felel meg leginkább a magyar nyelv sajátosságainak, és az iskolába lépő korosztály jellemzőinek. A halmozottan hátrányos környezetből kikerülő gyermekeknek fejlesztő pedagógiai megsegítést tudunk biztosítani.

Iskolánk egyik specialitása az **angol nyelv emelt szintű** oktatása (1987 óta), mely évfolyamonként egy csoportban működik. Nyelvoktatásunkat a **német nyelv** színesíti, melyet **emelt szinten** is tanulhatnak diákjaink a 2015/2016-os tanévtől felmenő rendszerben. A differenciált foglalkozás garancia arra, hogy a terhelést bíró és motivált tanulók 8. osztály végére magas szintű társalgási és nyelvtani ismereteket szerezzenek, míg a kevésbé tehetségesek biztosabb alapismeretekhez jussanak.

Intézményünk másik specialitása a **testnevelés emelt szintű, sportiskolai** oktatása "a" osztályainkban. 1976-ban indult az első testnevelés tagozatos osztály, 2007 szeptemberétől intézményünkben a közoktatási, majd ennek folytatásaként 2013-tól a köznevelési típusú sportiskolai kerettanterv alapján nevelünk-oktatunk. A megújuló tartalmú és felépítésű kerettanterv mellett a differenciált foglalkozás biztosítja azt a lehetőséget a testnevelő tanároknak, hogy tanítványaikat eljuttassák azokhoz a sikerekhez, melyekkel hírnevet szereztek az iskolának a város falain belül és kívül.

A természettudományos tárgyak népszerűsítése, az ökoszemlélet elterjesztése az **Örökös Ökoiskola** címet elnyerő iskolánk kiemelt feladata. Természetközeli, gazdag szemléltetés, motiválás, tanórai és szabadidős ökotevékenységek, projektek szervezése, ökoosztályaink (b osztályok) aktív „ökoskodásai” jellemzik nevelő-oktató munkánkat.

A név kötelez! **Történelemtanáraink** arra törekcszenek, hogy diákjaink az egyetemes emberi fejlődés részeként lássák és értsék a magyar nemzet történetét. Legyenek büszkéek a magyar történelem nagy alakjaira, ismerjék a sorsdöntő eseményeket, legyenek tisztában a társadalmi fejlődés ok-okozati összefüggéseivel.

Az **egész napos iskola** mint szervezési forma a tanulók egyenletes és arányos terhelését támogatja, s kiemelkedő szerepe van a tanulók felkészítésében, a képességek, készségek, a beszédkultúra és viselkedéskultúra fejlesztésében, a felzárkóztatásban és tehetséggondozásban.

Az **iskola egyéb foglalkozásai**, a sportkör, a tehetséggondozás tevékenységei, az egyéni fejlesztő és felzárkóztató foglalkozások, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, BTMN-es, SNI-s tanulóinak fejlesztőpedagógiai ellátása, a felzárkóztatás olyan foglalkozási formákat jelentenek, ahol lehet versenyekre, vetélkedőkre, felkészülni a továbbtanulásra, alkotni, a tudáshiányt pótolni, gyakorolni, hasznosan eltölteni a szabadidőt.

Sok időt és energiát fordítunk arra, hogy a **versenyeken** elérjék azokat az eredményeket a tanulóink, amelyekre képesek, s kiemelkedő képességű tanulóinkat tehetséggondozó tevékenységünknek is köszönhetően, minél nagyobb sikerhez juttassuk.

A Szent István Általános Iskola regisztrált Tehetségpont, akkreditációja folyamatban.

1. A választott kerettanterv megnevezése

A Szent István Általános Iskola a miniszter által kiadott 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet szerinti alábbi kerettantervek szerint végzi munkáját a 2013/2014-es tanévtől 1. és 5. osztályban induló felmenő rendszerben:

- **Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára, valamint**
- **Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára, valamint**
- **Kerettanterv a köznevelési típusú sportiskola neveléséhez-oktatásához: sportiskola „a” osztályainkban, valamint az 5. b osztályban tanulásmódszertan tantárgy oktatására**

Iskolánkban az egész napos iskola rendszere szerinti nevelés-oktatás folyik.

- **A kötelező és kötelezően választható tanórai foglalkozások megnevezése és óraszámja:**

2. AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK, A KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI

TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI

A tantárgy /osztály	1.a sportiskola	1.b	2.a sportiskola	2.b	3.a sportiskola	3.b	4.a sportiskola	4.b
Magyar nyelv és irodalom (szövegértés, szövegalkotás)	7	8	7	8	7	7	6	7
Matematika	4	5	4	5	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Idegen nyelv angol, német					2 (választható)	2	3 +2 választható	3 +2 választható
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Ének – zene	2	2	2	2	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	2	2
Technika (Életvitel és gyakorlat)	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Küzdelem és játék	1		1		1		1	
Sportágválasztás	1		1		1		1	
Informatika								1
Összesen	25	25	25	25	25+2 <i>választható</i>	25	27+2 <i>választható</i>	27+2 <i>választható</i>

- Pirossal a szabadon választható órákat jelöltük.
- sportiskolai „a” osztályok: beiratkozással választja az alapórákat, 3. osztálytól választható emelt idegen nyelvet (angol vagy német)
- „b” osztályban 4. osztálytól alap óraterv vagy emelt idegen nyelv szerinti óraterv választható (angol vagy német)

Tantárgy/osztály új óraterv 2.	5.a sportisk.	5.b alap	6.a sportisk.	6.b	7.a sportisk.	7.b	8.a sportisk.	8.b
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	4	4	4
Idegen nyelv angol, német	3+2 vál.	3+2 vál	3+2 vál.	3+2 vál	3+2 vál	3+2 vál	3+2 vál	3+2 vál
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem, társ. és és állampolgári ism.,	2	2	2	2	2	2	2	2
Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1
Természetismeret	2	2	2,5	2,5				
Fizika					1,5	1,5	1,5	1,5
Biológia (egészségtan)					1,5	1,5	1,5	2
Kémia					1,5	1,5	1,5	1,5
Földrajz					1,5	1,5	1,5	1,5
Ének – zene	1	1	1	1	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	2	1	2	1	1,5
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Tanulásmódszertan	1	1	0,5					
a:Küzdelem és játék b: Dráma és tánc	1	1	1	0,5	0,5		0,5	
Sporterkölcstan					0,5		0,5	
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Tanulók óraszám	28+2 vál.	28+2 vál	28+2 vál.	28+2 vál	31+2 vál.	31+2 vál.	31+2 vál.	31+2 vál.

- Pirossal a szabadon választható órákat jelöltük.
- sportiskolai „a” osztályok: beiratkozással választja az alapórákat, 3. osztálytól választható emelt idegen nyelvet (angol vagy német)- 2015/2016-os tanévtől felmenő rendszerben
- „b” osztályban 4. osztálytól alap óraterv vagy emelt idegen nyelv szerinti óraterv választható (angol vagy

3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Jogszályi háttér

- 2001. évi XXX.VII. tv. A tankönyvpiac rendjéről (módosítva 2011. november és 2012. július)
- 23/2004. (VIII. 27.) Om rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről (többször módosítva)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

Iskolánkban a nevelő – oktató munka során a pedagógusok csak olyan **nyomtatott taneszközöket** (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a jóváhagyott hivatalos tankönyvjegyzékében szerepelnek. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés, stb.).

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tankönyveket, **tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei** (illetve az egyes szaktanárok) **határozzák meg** az iskola helyi tanterve alapján.

Kiválasztási szempontjaink:

- A taneszköz feleljen meg az iskolahelyi tantervének.
- Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk, új taneszközt csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen javító esetben vezetünk be.
- **A választott tankönyv legyen jól strukturált, emelje ki a lényegét.**
- Legyen a tanuló számára könnyen érthető, érdeklődés felkeltő.
- Differenciálásra alkalmas feladatokat is tartalmazzon.
- A tankönyv minél jobban szolgálja a pedagógus igényeit is, legyen hozzá segítséget nyújtó kézikönyv.
- Előnyben részesítjük azokat a könyveket, amelyek segítik a szemléltetést, tartozik hozzá hang, illetve képanyag, digitális segédanyagok.
- Figyelembe vesszük a minőségi mutatókon túl a könyv, segédlet árát, súlyát, s a tankönyvrendelés során a **tartós tankönyvek** közül választunk (a matematika műveltségterület kivételével)

Törekszünk arra, hogy az iskolai könyvtár állományát a tartósan használható tankönyvekkel és tanulói segédletekkel / pl. példatárakkal, nyelvkönyvekkel, szótárakkal, térképekkel, albumokkal / folyamatosan bővítsük, hogy igény szerint, évenként kölcsönözhessek a diákoknak.

Az alkalmazott tankönyveket a tantárgyak tanmeneteiben a **szaktanár évente felülvizsgálja**, feltünteti.

A munkaközösség-vezetői (szaktanári) javaslatot az **igazgató** hagyja jóvá.

Az EMMI rendelet 161.§-a írja elő, 2. sz. melléklete határozza meg a **kötelező (minimális) eszköz-és felszerelési jegyzéket**.

4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai (10%-os órakeret felhasználása) - melléklet

Természettudományos nevelés:

Iskolánk „Örökös Ökoiskola” cím birtokosa, ökoiskolai programot valósít meg, melyet környezeti nevelés programunk, helyi tantervünk egyéni sajátosságok szerint felhasznált órakeretei, valamint tanórán kívüli foglalkozások tartalmazzak.

5. A választható tantárgyak, foglalkozások – ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A választási lehetőségek közül valamelyiket kötelezően választani kell:

- 3. b osztályban angol vagy német nyelv tanulása választható kötelező óráként,
- 4. b osztályban választható: emelt szintű angol vagy német nyelv felmenő rendszerben (heti 5 órában), „b” osztályban az emelt szintű idegen nyelv helyett magyar nyelv és irodalom 1 óra és informatika 1 óra kötelező óráként,
- 5.b osztályban választható: emelt szintű idegen nyelv (heti 5 órában), 5.b osztályban az emelt szintű idegen nyelv helyett dráma és tánc 1 óra és informatika 1 óra kötelező óráként,
- 6.b osztályban választható: emelt szintű idegen nyelv (heti 5 órában), 6.b osztályban az emelt szintű idegen nyelv helyett technika és életvitel 2 óra és természetismeret 2,5 óra valamint dráma és tánc 0,5 óra kötelező óráként,
- 7.b osztályban választható: emelt szintű idegen nyelv (heti 5 órában), 7. b osztályban az emelt szintű idegen nyelv helyett technika és életvitel 2 óra kötelező óráként,
- 8. b osztályban választható: emelt szintű idegen nyelv (heti 5 órában), 8. b osztályban az emelt szintű idegen nyelv helyett biológia 2 óra és technika és életvitel 1,5 óra kötelező óráként.

1. osztálytól: Hit- és erkölcstan oktatására vonatkozó szabályok:

- intézményünkben a tanulók szülei a törvényi előírásoknak megfelelően nyilatkoznak arról, hogy Erkölcstan vagy Hit és erkölcstan oktatást választanak. A hit és erkölcstan oktatása keretében az oktatás vállaló egyház, felekezet szabadon választható.

Választható tantárgy:

- 1. (5.) osztálytól Erkölcstan vagy Hit és erkölcstan
- 3. a osztályban választható angol **vagy** német nyelv (heti 2 óra), melyet a tanuló a következő évfolyamokon tanul,
- 4. osztálytól emelt szintű angol vagy német nyelv választható.

A választható tantárgyak választásáról minden év május 20-ig nyilatkozik a szülő. Első osztályosok esetében a Hit és erkölcstan tantárgyhoz kapcsolódó választást a szülő a tanuló beiratkozásakor adja írásba.

Egyéb foglalkozások: egész napos iskola (iskolaotthon) tanórán kívüli foglalkozásai, tanulószobai foglalkozás, tehetségkörök, korrepetálás (egyéni felzárkóztatás), fejlesztő foglalkozás (hhh-s tanulók és bevont hh-s tanulók részére), iskolai sportkör foglalkozásai. Ezekre a foglalkozásokra a tanuló a tanév elején jelentkezik. Pedagógusválasztásra intézményünkben nincs lehetőség.

6. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztő programja

Intézményünkben a pszichés fejlődési – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási – zavarral küzdő tanulók integrált iskolai nevelése oktatása valósul meg.

Az iskolai fejlesztés alapelvei az intézményben megvalósuló utazó gyógypedagógiai rehabilitációs foglalkozásokon túl:

- az intézmény pedagógusai megismerik a szakértői vélemény szakmai tartalmát és követelményeit, a rehabilitációs tevékenység egyéni fejlesztési terveit, célkitűzéseit, ütemezését, folyamatosan konzultálnak az utazó gyógypedagógussal, terapeutával, stb.,
- az iskolai oktatásban érvényesítjük a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési formákat, indokolt esetben – a szakértői bizottság javaslata alapján – egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés-minősítés alól mentesítést biztosítunk,
- a tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet fordítunk a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztására,
- sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályorientáció folyamatát is.

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladatunk:

- a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
- b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- c) a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
- d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

Pedagógiai tevékenységünk céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek

különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia – az olvasási képességzavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői:

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: neheztelt a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége,
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége,
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása,
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál,
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre,
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén.

Céljaink:

A fejlesztő munka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

Feladataink:

- a) a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- b) a rövid távú emlékezet,
- c) az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- d) a testséma biztonságának kialakítása,
- e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel,
- f) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- j) speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonéma feldolgozás zavara,
- beszédhangok neheztelt megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni íráshibák.

Céljaink:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

Feladataink:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői:

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló, -kéz,- ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központozás hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

Céljaink:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskoláskorban, hogy a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő íráskészséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Feladataink:

- a) a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a) a testséma biztonságának kialakítása,
- c) a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- d) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- e) a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- f) sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,
- figyelemzavar.

Céljaink:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

Feladataink:

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- b) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
- c) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- d) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- e) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- f) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- g) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- h) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,

- i) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
- j) a diszkalkúlia reedukáció speciális programjainak felhasználása,
- k) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői:

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni,
- az impulzivitás következtében kialakuló megdöntött viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb.),
- megkezdett tevékenység befejezetlensége,
- ingersorozatok hibás kivitelezése,
- tantárgyi alulteljesítés (főként nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

Céljaink:

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

Feladataink:

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodó képesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

Míthogy a magatartás jellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

Céljaink:

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

Eszközei:

- a) a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
- b) a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított időkeretek rendszeres alkalmazása,
- c) önértékelési képesség fejlesztése,
- d) sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
- e) együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- f) a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai **nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől.**

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

A helyi tantervünkben a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tantervünk kiemelten kezeli az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen megjelennek. Célzottan szerepet kap az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az Idegen nyelvek tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereit helyezzük előtérbe. A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti tehetséggondozás, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztése kap kiemelt szerepet. A Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok beépülése valósul meg. A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést. Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése pl.: kooperatív módszerek, időkitöltő feladatok, egyéni és páros feladatvégzések, projektek, stb.

7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az ellenőrzés, mérés, értékelés célja:

Motiváció: Dicsérettel, szóbeli és írásbeli szöveges értékeléssel, érdemjeggyel, esetleg elmarasztalással a gyereket készítse a továbbhaladásra. Hívja fel a figyelmét a hiányosságok pótlására. A helyes önértékelés kialakítását segítse.

Tájékoztatás: A tanuló, a szülő és a pedagógus tudja, hogy az adott időszakban hol tart a gyerek tudása.

Az értékelés elvei

Pedagógiai munkánk szerves része az ellenőrzés és értékelés. Az értékelés és minősítés emeli a teljesítményt. Az értékelés meghatározza, konkretizálja a tanulmányi munkában elért eredményt, szemléletesen megmutatja a siker fokát vagy a lemaradás mértékét. Emellett megerősíti a tanult ismereteket. A folyamatos, rendszeres értékelés növeli a tanulók önbizalmát, hiányosságaik feltárásával azok kiküszöböléséhez kapnak segítséget. Emellett az

értékelésnek és osztályozásnak fontos szerepe van a helyes önértékelés, egymás megismerésének és értékelésének alakításában.

Önértékelésük alapja nem csupán az elért eredmény, hanem gyakran az az erőfeszítés, szorgalom, amellyel a feladatot végezték. Ennek fejlesztése a tanár objektív értékelésén múlik, pontos elemzése önvizsgálatra készíteti a tanulót, s fokozatosan igényesebbé teszi saját teljesítményével szemben. Az értékelés és önnevelés alakulásában a tanár folyamatos és rendszeres értékelése alapvető tényező.

Követelményrendszerével mintát ad, mércét állít fel, amelyhez mérhetik önmagukat és társaikat is a tanulók. Gyakorlatilag így sajátítják el a személyiségértékelés eljárásait. Ebből fakadóan törekszünk az objektív, rendszeres és motiváló értékelésre, a pozitív értékelés előtérbe helyezésével. Igyekszünk sokoldalú értékelési rendszert és változatos értékelési formákat alkalmazni a tanulók életkori sajátosságainak és a tananyagnak megfelelően. Elsősorban az elért eredményt, szintet értékeljük, a tantervi követelményekhez viszonyítunk, de értékeljük a gyermek önmagához mért fejlődését, kiemelkedő teljesítményét, esetenként a tantárgyakkal való viszonyát. A tantárgy jellegének megfelelően irányulhat együttműködési képességére, eszközhasználatára, feladatvégző képességére.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Az értékelés formái

Leggyakoribb a mindennapos **szöveges, szóbeli értékelés**: az órai munka és szóbeli számonkérés után. Ez történhet a nevelő és a gyerekek által vagy önértékeléssel.

Ezt az értékelést alkalmazzuk a nem tanórai keretben megszervezett kötelező tananyagátadás formái, a **Témahét és az Erdei iskola, a projekt** tevékenységei során is, hiszen az élménypedagógiai elemek beépülésével elsősorban a motiváció erősítését kívánjuk elősegíteni. **Az itt szerzett ismeretek, a gyűjtőmunka, produktumok tudásanyagának beépülése az egyes tantárgyak anyagába a későbbi feldolgozás, számonkérés esetén kerül minősítésre, értékelésre a tantárgyi értékelés rendszerében.**

Szöveges értékelés történik **fogadóórákon** és a **szülői értekezleteken** is. Az írásbeli szöveges értékelést az **írásbeli munkák végén** gyakran alkalmazzuk. A szaktanári, osztályfőnöki **dicséret, vagy elmarasztalás** is a szöveges értékelés formája.

Az értékelés másik formája az **érdemjegy**. A tantervi **követelményekhez** viszonyít elsődlegesen. Ritkábban a gyermek **önmagához mért fejlődését** is figyelembe vesszük. **Az érdemjegyek minimális száma havi egy.**

A magyar nyelv és irodalom tantárgy keretében (műveltségterület tantárgyi bontás nélkül) egyetlen érdemjegy kerül megállapításra félévkor és tanév végén, illetve alsó tagozatos osztályainkban a szöveges értékelésre is így kerül sor.

Tanulóink továbbtanulása esetén ezt minden esetben külön megjegyzésben rögzítjük.

Az értékelés gyakorisága

Az **órai munka, aktivitás, feladatvégzés** értékelése szóban vagy pontozással (jelöléssel) önértékeléssel, csoportértékeléssel, pedagógus értékelésével (vagy ezek valamelyikével) minden tanórán megtörténik.

Szóbeli felelést alkalmazzunk **rendszeresen** a tantárgy jellegétől függően úgy, hogy minden tanulóra (kivéve a szóbeli számonkérés alól sajátos nevelési igényű felmentettek) sor kerüljön a tanév során minden tantárgyból. **Alkalmanként** a könyvtárból való felkészülést, a

gyűjtőmunkát, az önállókísérletet, a megfigyelések elvégzését értékeljük. **A felmérések és tudáspróbák a témakörök befejezése után következnek.**

Az értékelés objektivitása érdekében **évfolyamonként közös felméréseket, témazárókat** írnak a gyerekek, melyet az ott tanító nevelők állítanak össze

Alkalmazott mérések:

Bemeneti mérések: A tanulmányaikat megkezdő 1. osztályosok iskolaérettségi fokát jelzi, képet ad a képességekről, a várható teljesítményről.

Folyamatellenőrzés: Képet ad a tudás, a képességek, készségek szintjéről, az egyes tanuló teljesítményéről, az előttünk álló fejlesztési feladatokról.

Kimeneti mérés: Alkalmat ad az iskola és az egyes tanuló eredményeinek az összehasonlítására, viszonyít az előző teljesítményhez, standardokhoz.

A mérés formái: dolgozatírás, tesztlapok, feladatlapok kitöltése

A mérést végzők köre: igazgatóság, munkaközösség-vezető vagy az általuk felkért pedagógusok

Értékelők: igazgatóság, munkaközösség-vezető vagy az általuk felkért pedagógusok

Az ellenőrzési és értékelési rendszer elemei az oktatásban

	Helye	Ideje:	Célja:
<i><u>Bemeneti mérés:</u></i>	1. osztályok	október	Az iskolaérettség szintjének meghatározása, képességek szerinti összetétel megállapítása. DIFFER
<i><u>Folyamatmérés:</u></i>	2. évfolyam	május vége	Az írás, olvasás, számolás területén a továbbhaladás minimális feltételeinek megállapítása, az elemi készségek vizsgálata, DIFFER kontrollmérés
	4. évfolyam	II. félév	Alapkészségek szintjének megállapítása: olvasástechnika és szövegértés, helyesírás, alpműveletek.
	6. évfolyam	II. félév	Az értő olvasás és a feldolgozott szöveg kifejező olvasásának ellenőrzése. Jártasság a gondolkodási műveletek, logikai munkaformák alkalmazásában.

			(országos kompetenciamérés és előkészítő mérései)
<u>Kimeneti mérés:</u>	8. évfolyam	tanév vége	magyar nyelvtan, irodalom, matematika, idegen nyelv (országos kompetenciamérés és előkészítő mérései)

A folyamatmérés eredményei csak abban az esetben vehetők figyelembe a tanulók teljesítményének értékelésekor, ha a tanuló kétes osztályzatra áll, s a mérési eredmény a jobb osztályzattal egyezik meg.

A mérés eredménye százalékos formában kerüljön jegyzőkönyvbe.

Az ellenőrzési és értékelési rendszer kötelező alkalmi a nevelés területén

1. évfolyam	DIFER mérés
5. évfolyam	Szociometriai összetétele, a tanulók kapcsolódásainak vizsgálata
7. évfolyam	A polgári értékrend legfőbb emberi értékeihez való viszonyulást, elfogadást vizsgálja.

A méréseket az osztályfőnökök végzik a munkaközösség-vezetők irányításával.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

A fejlesztésközpontú pedagógiai gyakorlatban a tanulói tevékenységek és teljesítmények, valamint a tanulók fejlődésmenetének értékelése a fejlesztési követelmények mentén történik. Abból indul ki, hogy a tanuló hol tart a fejlődés folyamatában. Rámutat az eredményekre, valamint a hiányosságokra és útmutatást ad a továbblépéshez, hogy a tanuló minél inkább megközelíthesse a kimeneti elvárásokat.

A jó értékelés tehát értékrendet közvetít, segítve ezzel az elvárások megértését, értelmezését, és ösztönzést ad a teljesítéshez.

A pedagógus szabadon tervezi meg az **időpontot** és a **formát**, mely lehet:

Szóbeli: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás stb.

Írásbeli: feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró stb.

Gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény

Az értékelés módjai:

Mennyiségi, kvantitatív értékelés:

1. *szöveges értékelés*
2. *5 fokozatú skálával*

1. Az 1. évfolyamon félévkor és tanév végén, 2. évfolyamon félévkor, „kiválóan teljesített”, „jól teljesített”, „megfelelően teljesített”, illetve „felzárkóztatásra szorul” minősítést alkalmaz a pedagógus, tantárgyi osztályzatot nem ad. A szöveges értékelést a tanító fogalmazza meg a közösen kidolgozott szempontok, elvek

alapján. Az *idegen nyelvet* is szóvegesen értékeljük a nyelvtanulás első félévében a fenti minősítéseket alkalmazva.

2. A tanulók teljesítményét 2. évfolyamon a tanév végén, 3-8. évfolyamon félévkor és tanév végén osztályzatok fejezik ki, melyek a tanulók tantárgyankénti teljesítményét tükrözik. Így járunk el az erkölcsstan (hit és erkölcsstan) tantárgy estében is.

Kialakításukhoz 5 érdemjegyet használunk: 5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Az osztályzatok kialakításában a témazáróknak kiemelt szerepe van. Tanév végén az egész évi teljesítményt kell figyelembe venni. Az osztályzatokat gondos pedagógiai mérlegelés útján kell megállapítani.

Az értékelésnél használt dokumentumok:

IDEJE	HELYE	IDEJE	HELYE
Félévkor	tájékoztató füzet	tanév végén	bizonyítvány
	napló (elektronikus napló)		napló
			törzslap

Szóveges értékelést 1. évfolyamon félévkor és év végén, 2. évfolyamon félévkor kap a tanuló. 1. évfolyamon és 2. évfolyam első félévében **negyedévenként** pedagógiai programunkban egységes szempontok alapján rögzített, tájékoztató jellegű szóveges értékelést készítünk.

Szóveges értékelés ideje:

Minden tanév november 2. hete, félév, április 2. hete, év vége. Ezeknek alapja a félévi, illetve év végi értékelőlapok.

Értékelési szintek:

100%-90%	jeles	Kiválóan teljesített
89%-75%	jó	Jól teljesített
74%-50%	közepes	Megfelelően teljesített
49%-33%	elégséges	<i>Fejlesztésre szorul</i>
32%-0%	elégtelen	

Az értékelés alapja a helyi tanterv követelményrendszere:

A témazáró felmérések osztályozása:

100% - 90%	5 (jeles)
89% - 75%	4 (jó)
74 % - 50%	3 (közepes)
49 % - 33%	2 (elégséges)
32 % - 0%	1 (elégtelen)

Az osztályzat akkor:

- 5 (jeles)** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni tudja.
- 4 (jó)** Ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit, kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni a tudását.
- 3 (közepes)** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.
- 2 (elégséges)** Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre.
- 1 (elégtelen)** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

Az iskolai beszámoltatás, a számonkérés rendje, követelményei, formái, súlya:

- Az év eleji felmérések csak diagnosztikus jellegűek.
- Egy-egy tantárgyi egység lezárása témazáró dolgozattal történik. (A témazáró dolgozat időpontját a tanulókkal egyeztetni kell. Egy tanítási napon csak két témazáró dolgozat iratható.)
- Az iskolai szintű tudásszint mérés – pl. a pedagógiai szakaszhatárok végén – a témazáró dolgozatokkal azonos módon, s úgy is jelölendő.
- A folyamatos szóbeli számonkérés segíti a kifejezőkészség fejlődését, a tantárgyi szaknyelv elsajátítását, egyes tanulók számára – akiknél az írásbeli kifejezés problémát okoz - biztosítja az elsajátított tananyagról való beszámolás lehetőségét.
- Egy-egy anyag vagy rövidebb tematikus egység számonkérése írásban is történhet.
- A szorgalmi feladatok, gyűjtőmunka érdemjeggyel is értékelhető.
- Iskolánkban 5-6-7-8. évfolyamokon angol és német nyelvből a tanév végén (május első hete) írásbeli és szóbeli szintfelmérő számonkérést szervezünk. A számonkérés anyaga a tanév során **elsajátított és begyakorolt** idegen nyelvi ismeretekre épül (szövegértés, beszéd- és íráskészség) és azok **alkalmazását** méri. Az értékelés érdemjeggyel történik, célja visszajelzést adni a tanulónak idegen nyelvi kompetenciájának fejlődéséről, szintjéről. A számonkérés a nyelvi órák keretein belül kerül lebonyolításra.
- **A 3 hetet meghaladó projekt, témahét, erdei iskola tevékenységei** a tantárgyakhoz, tananyagokhoz kapcsolódnak. Motiváló céllal, elsődlegesen szövegesen, önértékeléssel és csoportértékeléssel értékeljük a tevékenységforma időtartama alatt a tanulók munkáját. Tantárgyhoz kapcsolódóan a produktum, a gyűjtőmunka, a portfólió értékelésére is sor kerülhet osztályzat formájában, amennyiben ez a tanulói motiváltságot erősíti. Erről előzetesen a tanulókat tájékoztatni kell. Az itt szerzett tudásanyag beépülése, ismételt tanórai feldolgozása és számonkérése után kaphat a tanuló érdemjegyet a tantárgyi értékelésnek megfelelően.

Az otthoni, egész napos iskolai, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Iskolánk törekszik az önálló tanulás képességének kifejlesztésére, a tanuló nyitottságának, tanulási kedvének megőrzésére, kibontakoztatására. Ez az elv érvényesül a házi feladatok meghatározásában is. Törekszünk arra, hogy az önálló feladatvállaláson alapuló egyéni és kisebb csoportban végzett közös feladatokkal, önálló megfigyelést, adat-és információgyűjtést, elemző munkát, véleményformálást, a vélemények ütköztetését, a teendők közös megbeszélését, az egyéni és közös értékelést igénylő feladatokkal biztosítsuk a továbbhaladáshoz szükséges feltételeket.

Célunk belső igényévé tenni tanulóinkban a feladatok elvégzését, s ez által önállóságra, együttműködésre és szervezetségre neveljük tanulóinkat.

Fontos, hogy a felkészülés, az aznapi órákat figyelembe véve, zavartalan és ne megterhelő legyen.

Hétvégére és szünidőre csak annyi írásbeli és szóbeli házi feladat adható fel, amennyi a szokásos tanulnivaló egyik tanórától a másikra.

A **projektoktatás, témahét** megkívánja az otthoni egyéni és csoportos munkával készített produktumok elkészítését, a gyűjtőmunkát, kutatást természetesen úgy, hogy a pedagógus ezen a területen is éljen a differenciálás lehetőségével és módszerével.

A tanulói értékelés fajtái:

- *Nyomon követő értékelés (mérés):* Az adott osztály önmagához viszonyított teljesítményének nyomon követése, a fejlődés minőségének és ütemének regisztrálása.
- *Diagnosztikus és formatív értékelés:* Az alapkészségek mélységének a megismerése, a következő időszak fejlesztési feladatainak a megtervezése.
- *Summatív értékelés:* A negyedik évfolyam végén az alapkészségek megismerése. A nyolcadik évfolyam végén a helyi tanterv által meghatározott tananyag elsajátítási szintjének meghatározása, tanulságok levonása.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az első évfolyamba való beiratkozásnál a törvényi előírásokat vesszük figyelembe /megfelelő életkor, óvodai szakvélemény, egészségügyi alkalmasság/. Az első osztályba az **emelt szintű, sportiskolai testnevelés** oktatására jelentkező gyerekek testnevelésből **alkalmassági vizsgálaton**, egészségügyi alkalmassági szűrésen, valamint ismerkedő beszélgetésen vesznek részt.

A szakmai alkalmasságot a testnevelő tanárok, az egészségügyi alkalmasságot az iskolaorvos, a beszélgetést a tanítók végzik.

A tankötelezettségről a szülő köteles gondoskodni. Annak teljesítése kiterjed a beíratásra és az iskola rendszeres látogatására is.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelésére a törvényi előírásoknak megfelelően kerül sor.

1. évfolyamon félévkor és év végén valamint a 2. évfolyam első félévében olyan szöveges értékelést, minősítést kell kapnia a tanulóknak, amelyik kifejezi, hogy kiválóan, jól vagy csak megfelelt az elvárásoknak, esetleg felzárkóztatásra szorul. Ez utóbbi esetben a szülők bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket. Minderről és arról, hogy milyen segítséget nyújt az iskola, tájékoztatást kell adni.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába (2.-8.) akkor léphet, ha a tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette, azaz a helyi tantervben meghatározott követelményeket legalább elégséges szinten teljesítette.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök - az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével - végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az osztályzatról a tanulót és a kiskorú szülőjét

értésíteni kell. Az érdemjegy, illetőleg az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz. A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. **Javítóvizsga letételével folytathatók a tanulmányok** akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról késett, igazolatlanul távol maradt vagy távozott, illetve az előírt időpontig nem tette le.

Osztályismétléssel folytatja a tanulmányait az a tanköteles tanuló, aki:

- a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.
- a javítóvizsgán valamelyik tárgyból nem felelt meg,
- a javítóvizsgán igazolatlanul nem jelent meg.

A tanévtől eltérő ütemű továbbhaladásra az igazgató adhat engedélyt.

A magasabb évfolyamba lépéshez a tanulónak **osztályozó vizsgát** kell tennie, ha

- Ha az igazgató felmentette a tanórai foglalkozások részvétele alól,
- ha engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanévben 250 óránál többet mulasztott a tanuló,
- egy tantárgy óraszámánál 30%-kal többet mulasztott, emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja 20 tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.
- magántanuló volt.

A továbbhaladáshoz szükséges teljesítmény értékelésénél a tanítói és tanári pedagógiai szabadság érvényesül. Problémás esetben a továbbhaladásról az osztályozó értekezlet teljes felelősséggel dönt.

Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Nem kell osztályozó vizsgát tennie ennek a tanulónak, akit szakvéleménye alapján a szülő kérésére az igazgató mentesített az osztályzás alól vagy a készségtárgyak tanulása alól egyéni képességei, adottságai, sajátos helyzete alapján.

Hódmezővásárhelyi Szent István Általános Iskola
OM: 200895

Az első osztályosok értékelése
.....tanév..... negyedév

Magatartás: _____

Szorgalom: _____

Magyar nyelv és irodalom:

A tanuló beszéde:

- ▶ Tiszta, érhető.
- ▶ Néhány hang képzése még bizonytalan.
- ▶ Sok hangképzési hibája van.
- ▶ Beszéde korrekciót igényel.

Szóbeli kifejezőkészsége:

- ▶ Szókincse gazdag, választékosan beszél.
- ▶ Beszéde, szókincse korának megfelelő.
- ▶ Nehezen fejezi ki magát.

Írása:

- ▶ A tanult betűket jól / sok hibával írja.
- ▶ Írott betűről írottra jól / sok hibával másol.
- ▶ Írásképe: esztétikus – megfelelő – fejlesztésre szorul

Olvasása:

- ▶ A tanult betűket biztonsággal felismeri.
- ▶ Nem ismeri fel biztonsággal a tanult betűket.
- ▶ A tanult betűk összeolvasásában még bizonytalan.
- ▶ Elolvassa a tanult szavakat és megérti azokat.
- ▶ Gyakorlás után a mondatokat és rövid szövegeket elolvassa és megérti.

Matematika:

- ▶ Biztonsággal felismeri és lejegyzí a tanult számokat.
- ▶ A számok felismerésében és lejegyzésében még bizonytalan.
- ▶ Jól tájékozódik a számegeyenesen.
- ▶ A számegeyenesen való tájékozódása pontatlan.
- ▶ Ismeri és alkalmazza a tanult matematikai jeleket (<, >, =).
- ▶ A tanult matematikai jeleket még nem tudja biztonsággal alkalmazni.
- ▶ Önállóan tud összeadni és kivonni 6-os számkörben.
- ▶ Segítséggel tud összeadni és kivonni 6-os számkörben.

Környezetismeret:

- ▶ Tájékozottsága jó – megfelelő – hiányos.
- ▶ Érdeklődése kiemelkedő – megfelelő.

Ének-zene:

- ▶ A tanult dalokat el tudja énekelni önállóan / segítséggel.
- ▶ Hallás után, egyszerű ritmus visszaadására képes.
- ▶ Bizonytalan a ritmusmotívum reprodukálására.
- ▶ A tanult gyermekjátékokban aktív / nehezen motiválható.

Vizuális kultúra:

- ▶ Munkái szépek és igényesek.
- ▶ Nem törekszik a szép és igényes munkára.
- ▶ Ügyesen bánik az eszközökkel.
- ▶ Saját ötleteit, elképzeléseit bátran megvalósítja.
- ▶ Törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.
- ▶ Ismeri a színek nevét és felismeri azokat.

Életvitel és gyakorlat:

- ▶ Munkái szépek, igényesek.
- ▶ Nem törekszik a szép és igényes munkára.
- ▶ Ügyesen bánik az eszközökkel és az anyagokkal.
- ▶ A tanult technikákat életkorának megfelelő szinten alkalmazza.
- ▶ Ötletes, kreatív a munkadarabok elkészítésében.

Küzdelem és játék:

- ▶ Téri irányok meghatározásában
pontos - keveset téveszt - fejlesztésre szorul
- ▶ A közös munkában
aktívan részt vesz – közömbös – nehezen motiválható

Sportágválasztás:

A különböző mozgásformák iránt érdeklődő - passzív

Testnevelés:

- ▶ Szeret mozogni.
- ▶ Erőnléte és állóképessége a korának megfelelő.
- ▶ A szabályok megtartására képes.
- ▶ Különlegesen ügyes a tornában .
- ▶ Különösen ügyes a labdajátékokban.
- ▶ Különösen ügyes a sorversenyekben.

Hit és erkölcsstan:

- ▶ Tájékozottsága
jó – megfelelő - hiányos
- ▶ Órai aktivitása
kiemelkedő – megfelelő - közömbös

Javaslat: _____
_____

Dátum: 201.....

Osztályfőnök aláírása: _____

Tanító aláírása: _____

Szülő aláírása: _____

Hódmezővásárhelyi Szent István Általános Iskola

OM:200895

Értékelőlap 2. osztály

.....tanév.....negyedév (félév)

2. osztályos tanuló

Magatartás		példás	jó	változó	rossz
Szorgalom		példás	jó	változó	hanyag
TANTÁRGY		MINOSÍTÉS			
		Kiválóan teljesítette	Jól teljesítette	Megfelelően teljesítette	Felzárkóztatásra szorul
Magyar nyelv és irodalom	Szóbeli kifejező készség	Választékos	Érthető	Átlagos	Nehézkés
	Olvasási készség - Hangos olvasása	Folyékony, keveset téveszt	Folyékony, többet téveszt	Akadozó	szótagoló
	Szövegértése	Pontos	Jó	Megfelelő	Bizonytalan
	Íráskészség - Íráskép	Esztétikus	Egyéni	Megfelelő	Rendezetlen
	Íráshelyesség	Többnyire hibátlan	Kevés hiba	Több hiba	Sok hiba
	Írástempó	Lendületes	Átlagos	Lassú	Fejlesztendő
Matematika	Számfogalom	Kialakult	Pontos	Bizonytalan	Kialakulatlan
	Alapműveletek végzése	Biztos	Jó	Megfelelő	Fejlesztésre szorul
	Szöveges feladatok megoldásának lépéseit	Jól alkalmazza	Kevés hibával alkalmazza	Segítséggel alkalmazza	Nem alkalmazza
Környezet-ismeret	Tájékozódása az élő és élettelen környezetben	Biztos	Jó	Megfelelő	Bizonytalan
Ének-zene	Dalismeret	Kifejező	Dallam és ritmus követhető	Dallam- és ritmustévesztő	Bizonytalan
	Zenei ismeretek - dallami-ritmikai elemek	Biztos	Kevés hiba	Bizonytalan	Hiányos
Rajz és vizuális kultúra	Eszközhasználata	Biztos	Megfelelő	Bizonytalan	Hiányos
	Ábrázolás-képi megjelenítés	Esztétikus	Kifejező	Elfogadható	Kidolgozatlan
Technika és életvitel	Anyagismeret	Alapos	Jó	Elfogadható	Hiányos
	Eszközhasználat	Biztos	Gondos	Megfelelő	Segítségre szorul
	Munkái	Igényesek	Szépek	Kicsit pontatlanok	Gyakran pontatlanok
Erkölcstan/Hit-és erkölcstan	Feladatok végrehajtásában	aktív, tájékozott	kevés biztatással együttműködő	nehezen aktivizálható	nem vesz részt a közös munkában
Testnevelés	Feladat végzése	Ügyes, kitartó	Igyekvő	Elfogadható	Bizonytalan, kialakulatlan
	Úszás	Képes folyamatos mellúszásra sekély vízben 10 méteren	A mellúszás kar- és lábtempóját tudja és alkalmazza	Segítséggel siklik, merül	Fél a víztől, bizonytalan
Sportágválasztás	Tájékozottsága	kiváló	jó	megfelelő	bizonytalan
Küzdelem és játék	A feladatok végrehajtásában	aktív, együttműködő	kevés biztatással együttműködő	nehezen aktivizálható	nem együttműködő

Hódmezővásárhely, 201.....

szülő aláírása

osztályfőnök aláírása

8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontást a rendelkezésre álló órakeret és az osztálylétszámok függvényében az alábbi tantárgyak esetében alkalmazunk:

Testnevelés 1-4. évfolyam sportiskolai osztályai – osztályonként 2 csoport véletlenszerű elosztással. A csoportok átjárhatók.

Matematika valamint **Magyar nyelv és irodalom** tantárgyakból 5-8. évfolyamon, évfolyamonként 3 csoport. Csoportalakítás az alsó tagozatban tanítók, illetve az osztályban tanítók véleményének egyeztetésével. A csoportok átjárhatók.

Technika: kötelező, illetve kötelezően választható tantárgy, osztályonként 2 csoport – lehetőleg fiú-lány bontásban, illetve a választásból eredő csoport.

Informatika: kötelező, illetve kötelezően választható tantárgy, csoportalakítása a technika oktatás csoportbeosztásával áll párhuzamban, illetve a választásból ered.

Idegen nyelv. nyelvválasztásnak megfelelően angol vagy német csoport, alap szintű, vagy emelt szintű angol vagy német csoport választása lehetséges.

Egyéb foglalkozás az éves munkatervben meghatározottak szerint, igazgatói jóváhagyással szervezhető a szülői, tanulói igények valamint a rendelkezésre álló órakeret, intézményi lehetőség függvényében.

9. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

9.1. Az alkalmazott módszer

Iskolánkban a tanulók fizikai állapotának mérésére, a városunkban egységesen kidolgozott méréssort alkalmazzuk, mely a mindennapos testnevelés eredményeinek mérésére is szolgál.

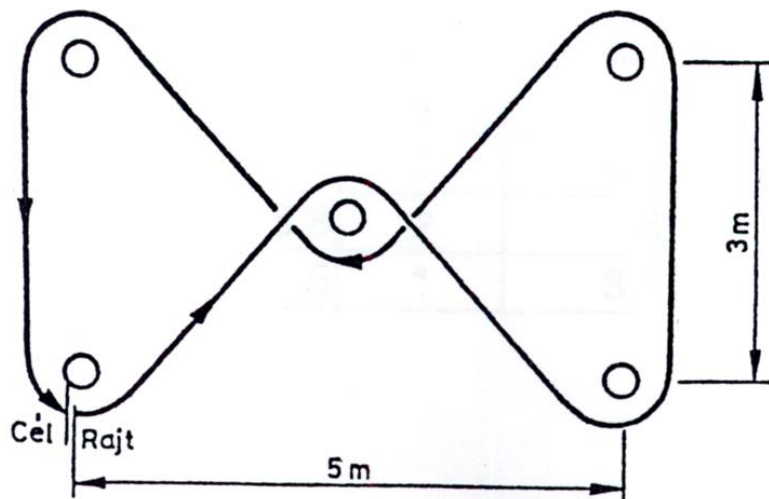
a. Alden próba

Alkalmazási terület: Az irányváltoztatással kombinált mozgásgyorsaság mérése.

Eszköz: stopperóra, 5 db kisméretű tárgy (buzogány, medicinlabda...)

Végrehajtás: A talajra egy 3×5 méteres téglalapot rajzolunk. A négy sarokba és középre egy tárgyat (buzogány, medicin...) helyezünk. Az ábra szerint az egyes tárgyak megkerülésével háromszor kell lefutni a távot, a lehető leggyorsabban.

Értékelés: A kijelölt pálya teljesítésének ideje 0,1 s-os pontossággal

b. Medicinlabda-lökés

Alkalmazási terület: Az egész test erejének mérése.

Eszköz: mérőszalag
alsó tagozat 1 kg-os medicinlabda
felső tagozat: 2 kg-os medicinlabda

Végrehajtás: A talajra húzott vonal mögül a tanulók kétkezes mellső lökéssel juttatják el a szert, a lehető legtávolabbra. Lökés közben a beugrás engedélyezett. 3 kísérlet lehetséges.

Értékelés: A lökés távolsága cm-es pontossággal.

c. 10-es (5-ös) ugrás

Alkalmazási terület: A láb dinamikus erejének mérése.

Eszköz: mérőszalag

Végrehajtás: A talajra húzott indulóvonaltól a tanuló folyamatos páros lábú ugrásokkal halad
alsó tagozaton 5 db ugrás
felső tagozaton 10 db ugrás

Értékelés: Az ugrások távolsága cm-es pontossággal.

d. 2.000 m (1.000 m) futás

Alkalmazási terület: Az aerob állóképesség mérése.

Eszköz: stopperóra

Végrehajtás: A tanulók kimért pályán teljesítik a távot folyamatos futással, a lehető legrövidebb idő alatt.

Alsó tagozat 1 000 m

Felső tagozat 2 000 m

Értékelés: A táv teljesítésének ideje 0,1 s-os pontossággal.

e. Úszás tudás felmérése

Alkalmazási terület: A tanulók vízbiztos úszástudásának felmérése.

Végrehajtás: A tanulókat képességeiknek megfelelő mélységű medencében tetszőleges úszásnemben vizsgáljuk.

Értékelés 1-6. osztályig:

A: Vízbiztos, az úszása technikailag jó, akár több száz métert képes úszni.

B: Vízbiztos, a kisebb technikai hibák nem zárják ki az önálló úszás lehetőségét.

C: Úszása bizonytalan, ritmustalan. Mély vízbe nem mehet.

A hibák javítása szükséges.

D: Nem tud úszni. (nem tud siklani, bátortalan, fél a vízben...)

Értékelés 7-8. osztály:

200 méteres folyamatos úszásfelmérés (választott úszásnemben)

9.2. A mérések száma, ideje

A tanulók fizikai állapotának mérését tanévenként két alkalommal, ősszel / szeptember / és tavasszal / május / végezzük.

9.3. A testnevelők feladatai

- Az elért teljesítményt, a mért eredmények pontértékei alapján értékelni, minősíteni kell.
Az értékelő táblázat és a minősítő kategóriák értelmezése mellékelt táblázatokban található.
- Fel kell tárni a kondicionális képességek területén mutatkozó hiányosságokat, és képesség szerinti differenciált terheléssel, törekedni kell azok mielőbbi felszámolására.
- A rendszeres testedzés hatásának elemzése. A változás nyomon követésének biztosítása: tanár, diák, szülő számára.
A kiváló testi, biológiai, fizikai adottságú, fizikailag jól terhelhető fiatalok élsport felé irányítása.

9.4. Az adatok nyilvántartása

Az osztályonkénti adatlapot a vizsgálatot végző testnevelő tanár vezeti.
Az intézményi osztályonkénti adatlapot a vezető testnevelő tanár állítja össze

10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Mottónk:

*„Kit ezüstlő köréből kihajított az ég,
Ember vigyázz a Földön,
Úgy élj, hogy kárt ne tégy!”
(Devecseri Gábor)*

10.1. Környezeti nevelési program

A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel kialakítása. Távolabbról nézve a környezeti nevelés a természet - s benne az emberi társadalom - harmóniájának megőrzését, fenntartását célozza. A környezeti nevelés tartalma kiszélesedett, a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul. A környezeti oktatás és nevelés átfogó célja, hogy elősegítse minden korosztály környezettudatos szemléletének, magatartásának, életvitelének kialakulását. Ezzel érhető el, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen majd tevékenységében, döntéseiben alkalmazni, érvényesíteni ezt a szemléletet és ismeretanyagot.

Nevelési céljaink a hatékony személyiségformálást, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítését igénylik. A **fenntarthatóság pedagógiája** a környezetért felelős aktív kiscsoportok és tágabb közösségek kialakítására törekszik. Tanulóink környezeti nevelését mindig is kiemelt feladatunknak tekintettük, hiszen a környezettudatos szemléletformálást egészen kisgyermek korban el kell kezdeni.

10.1.1. A környezeti nevelés céljai

- Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását, azaz váljanak érzékennyé a környezetük állapota iránt
- Legyenek képesek a környezet sajátosságaink, minőségi változásaink megismerésére, értékelésére
- Alakuljon ki bennük a környezeti harmóniát biztosító életvitel igénye!
- Ismerjék meg a környezetet befolyásoló globális és helyi gazdasági és társadalmi folyamatokat
- Szervezzenek (éljenek meg) személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok

együttműködéssel történő kezelésében és megoldásában

10.1.2. NAT követelmények

A Nemzeti alaptantervről kiadott kormányrendelet kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést:

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásnak, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben. Mindez úgy valósítható meg, ha különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak! Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.

A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, Gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés válják meghatározóvá! Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

10.1.3. Természetvédelem – Környezetvédelem – Környezetegészségügy

„Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan”

Földünk természeti értékei ma már fokozott veszélybe kerültek. Az ember környezetére gyakorolt hatása világméretű. Ennek köszönhetően az egész Földre kiterjedt a környezetkárosítás. A természetvédelem legfőbb célja a még meglévő és élő természeti értékek megőrzése, védelme.

Pedagógiai Programunkban kiemelkedő szerepet kap:

- Erkölcsi értékek fenntartása és átadása.
- Környező világunk megismertetése, megszerettetése, megóvása.
- Hagyományok ápolása.
- Környezeti problémák megoldásához szükséges készségek fejlesztése.
- Élményekben, cselekvésekben gazdag pedagógiai módszerek alkalmazása.

10.1.4 A környezeti nevelés szinterei

10.1.4.1. A környezeti nevelés a tantárgyi keretek közt

Az iskolai oktató-nevelő munka nem szorítkozik a tantárgyak óráira, de a feladatok zömét mégiscsak e keretek között valósítjuk meg. Tanórákon történik azon ismeretek megalapozása, szemlélet formálása, amely során lehetőség van a helyes értékrend, természethez fűződő

viszony kialakítására. Ez minden szaktanár feladata, a megvalósítást viszont nagymértékben befolyásolja, hogy milyen tantárgyról is van szó. Több tantárgy oktatását többé-kevésbé a környezeti nevelési komponensek eddig is tartalmazták, de ezek tervszerű alkalmazása, összehangolása gondos tervezést igényel.

A helyi tanterv környezeti nevelés szempontjából történő, tantárgyakra lebontott áttervezése folyamatos, az ökoosztályok felmenő rendszerében készül el. Ezt a környezeti nevelés munkacsoport és a szaktanárok végzik.

10.1.4.2. Környezeti nevelés tantárgyi keretek közt az alsó tagozatban

Környezeti nevelés a tanórákon

A környezeti nevelés átfogja az alsó tagozatos tárgyak teljes körét, valamennyi tantárgy ismeretanyagába beépítve, integrált módon történik. Az első és második osztályban inkább az érzelmi beállítódás alakítása, a természettel, a környezettel való ismerkedés és "környezetbarát" szokások formálása a fő cél, később fokozatosan alakul ki a tudatosság és elkötelezettség szintje.

A környezeti nevelés tantervbe illesztésének egyik megvalósítási módja a "beleoldás". Beleoldásnak vagy tematikus tanításnak nevezzük azt a módszert, amikor a környezeti nevelési fogalmakat, feladatokat és példákat a már meglévő tantervi célkitűzésekbe építik be. Ezt a módszert alkalmazhatjuk egyetlen téma tanításánál, vagy úgy is, hogy az egész tantervet áthatja a környezeti nevelés szemlélete. A megszokott tananyag kiegészítését és kibővítését adják a környezeti nevelési témák.

A beleoldás módszerének előnye, hogy könnyű megvalósítani. Ahol csaknem minden tantárgyat egyetlen pedagógus tanít, magától értetődő módon bele lehet szőni az órák anyagába a környezeti nevelési témákat. Eredményességének oka, hogy itt nyílik a leginkább lehetőség arra, hogy a szokásos napi tevékenységen belül helyet találjanak a környezeti nevelésnek.

Az **ökoosztályokban a tanórán kívüli foglalkozások** keretében a tanulók bekapcsolódnak az intézményi, városi, kistérségi, megyei vagy országos környezetvédelmi programokba, tanulmányi és rajzpályázatokba. Környezetükben keresik és feltárják a környezetvédelemmel, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos problémákat, megoldási módokat dolgoznak ki, javaslatokat tesznek tanítóikkal, tanáraikkal az iskolavezetés felé, magatartásukkal példát mutatnak e témakörben.

10.1.4.3. Környezeti nevelés tantárgyi keretek közt a felső tagozatban

Környezeti nevelés a tanórákon

A környezeti nevelés alapvető pillérei a **természettudományi** tantárgyak: *biológia, földrajz, fizika, kémia, matematika*. E tantárgyak tanulása során szerzi a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát. Védni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is.

A **társadalomtudományi** tantárgyak feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítse meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalmi viszonyok meghaladása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez. A humán tárgyak feladatai közé tartozik az is, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat, a környezeti válság kezeléséhez és megoldásához szükséges világlépet, erkölcsi értékrendet, valamint a rendelkezésre álló gazdasági és jogi eszközöket.

Környezeti nevelés az erdei iskolában

Az 1-8. évfolyamon minden gyermek egy alkalommal erdei iskolai programon vesz részt (lehetőleg 7. évfolyamon). A TÁMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben” című pályázat saját innovációs programja e tábor szakmai tevékenységének alapja. Az állami támogatások feltételeihez igazodva az erdei iskolai programok bentlakásosak, osztályközösségekben valósulnak meg. A bentlakásos program költségeit elsősorban pályázati forrásból tudjuk fedezni.

Amennyiben anyagi forrás nem áll rendelkezésre, az erdei iskolai programot a városunk két tanösvényén, a Téglagyári tanösvényen és a Mártélyi tanösvényen tartjuk meg. A helyben szervezett erdei iskolai programot támogatja a fenntartó. Az erdei iskola helyszínét, megszervezésének módját az iskolai munkaterv tartalmazza

Osztálykirándulások

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere a szervezett terepi program, az osztálykirándulás szervezése. A valóságos környezet megismerésére, értékeinek befogadására, a problémák értelmezésére támaszkodik. A kirándulásokon az érzéki-megismerő tanulás, a cselekvő- felfedező magatartás dominál. Ösztönzi a kollektív és egyéni érdeklődés kialakulását. A szabad idő megszervezése, az önkiszolgálás, a tanulási helyzeteken kívüli csoportos tevékenységek és együttesen megélt élmények képezik fontos előnyeit. Jelentős személyiség és *közösségfejlesztő* hatású

10.1.4.4. A környezeti nevelés tantárgyközi keretek közt

A környezeti nevelés szempontjából kiemelt jelentősége van a szabadidős tevékenységeknek. A szabadabb keretek nagyobb teret engednek a többirányú pedagógiai módszerek alkalmazásához, az **ökoosztályok fokozott szerepvállalásához** az alábbi feladatokban:

Zöld Őr(s)-ök"

Az egész napos iskola, iskolaotthonos és tanulószobai csoportok az iskola udvarának és környékének rendben tartásán, szépítésén csoportosan dolgoznak (szemétszedés, falevelek összegyűjtése, ásás, ültetés, komposztkezelés, stb.)

Madárbarát kert" program

Bekapcsolódtunk a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madarászuli programjába. A programhoz kapcsolódó tevékenységeink: Madárodúk kihelyezése és kezelése, téli madáretetés, a kert madártani szempontú telepítése stb., illetve mindezzel kapcsolatos ismeretterjesztés, szemléletformálás. Ezeket a tevékenységeket egyrészt az alsó tagozatos napközis csoportok, másrészt pedig a felső tagozatos Természetbarát tehetségkör tagjai végzik.

Tanösvény látogatások - természetismereti terepgyakorlatok

Minden alsó tagozatos csoport évente egy alkalommal, iskolaotthonos időkeretben ellátogat valamelyik közeli tanösvényre. Felső tagozaton szakköri órákon . Programunk során a gyerekek szakmai vezetéssel ismerkednek meg a lakóhelyük közelében található természeti értékekkel. A kirándulásokat követően a tanösvény látogatáshoz kapcsolódó diavetítéses előadást tartunk a csoportoknak

Városismereti terepgyakorlat

Minden alsó tagozatos csoport évente egy alkalommal, iskolaotthonos foglalkozások keretében a négy év alatt négy egymásra épülő városismereti, helytörténeti kiránduláson vesz részt. A felső tagozatos helytörténeti vetélkedőhöz ill. néprajzi tehetségkörhöz kapcsolódik.

Hagyományörző foglalkozások - Időutazás a kubikokban

A tanév során 1-8. osztályosok részére az időszakos jeles napokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó népi hagyományok megismertetését célzó családi napot rendezünk. A program felépítése: rövid történeti áttekintés, népszokások felelevenítése, dramatikus játék dallal, tánccal.

Jeles napok

A környezeti nevelés a környezetkultúra átadásáról is szól. Meg kell terveznünk, hogyan alakítjuk ki ünnepi hagyományainkat. Ezeket a legváltozatosabb formában tesszük emlékezetessé. Ráhangoljuk gondolatainkat, kialakítjuk szokásainkat, kiemelkedünk a hétköznapokból. A tanév során két-három alkalommal rendezünk az évszakok jellegzetességeihez, természet változásaihoz kapcsolódó rendezvényt. A jelentősebb környezetvédelmi napokról is tanórai és tanórán kívüli foglalkozások, projektek keretében is megemlékezünk, és ebbe bevonjuk az iskola partnereit, a város lakosait is (Pl.: A Víz Világnapja, Madarak és fák Napja, Föld Napja, Környezetvédelmi Világnap, Autómentes Nap).

Tehetségkörök

Szakköreink októbertől júniusig folynak, meghirdetésükre és a jelentkezésre szeptemberben kerül sor 4-8 osztályosok körében.

A tehetségkör tagjait pszichológiai felmérések után fejlesztési terv alapján képezzük.

10.1.4.5. Iskolánk célzott környezeti nevelési programjai

Az ismertetett tevékenységek közül több egy-egy megfogalmazott cél köré csoportosul. Mind a megvalósítást, mind pedig az értékelést, fejlesztést hatékonyabbá teszi, ha ezeket a tevékenységeket együtt tervezzük meg, egységes program részeként kezeljük. Ezek alapján a következő programok fogalmazhatóak meg:

Iskolakert-biokert program

Ez a program foglalja össze az összes, az iskola külső környezetének parkosítására, a kényelmes, kultúrált pihenés feltételeinek megteremtésére és fenntartására irányuló tevékenységet: a virágládák folyamatos gondozását, a Zöld örsök munkáját, a Madárbarát kert program teendőit, de a komposztkezelés feladataival kapcsolódik a hulladékkezelési programhoz is.

A program fontos jellemzője, hogy kiemelt szerepe van az önkéntes részvételnek és munkavállalásnak.

Hulladék program

A hulladékkezelés lokális és globális kérdéseire kapcsolódó környezeti nevelési tevékenységünket célszerű program szinten megvalósítani. A program eleme maga a válogatott hulladékgyűjtés, kezelés, komposztálás menete és ennek értékelési rendszere, de tartalmaz szabadidős tevékenységeket (téma napok, előadások, vetélkedők), megjelenik a tanórák anyagában is.

Válogatott hulladékgyűjtés az osztálytermekben: Az osztályok mindennapi élete során az osztálytermekben "termelődt" hulladék válogatott gyűjtését, és elhelyezését szeretnénk megoldani, valamint célunk az ezzel kapcsolatos háttérismeretek, viselkedésformák

elsajátíttatása. Ennek jövőbeni hozadéka az lesz, hogy a tanuló megismerkedik a szelektív hulladékgyűjtés és kezelés alapjaival, ami így beintegrálódhat a család élettevékenységébe..

Komposztkezelés: A hulladék kezelésével kapcsolatos problémák tudatosításának egyik fontos lehetősége a komposztálás, fontos része lehet egy komplex hulladékkezelési programnak (pl. Hulladék-suli v. Komposztbuli c. program). A hulladékhasznosítás e módjának megismerése, a módszer alkalmazásában való tevékeny részvétel óriási lehetőségeket hordoz..

Hasznosítható-anyag gyűjtés: Az iskolai papírgyűjtés évente két alkalommal, ősszel és tavasszal történik.

Veszélyes-hulladék gyűjtés: A szárazelemek, izzók gyűjtése folyamatos.

Kerékpáros közlekedést népszerűsítő program

A kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése egy vidéki városban alapvető feladata a környezeti nevelésnek. Ezt program szinten kell fölkarolni, és elengedhetetlen feltétel a csapadékálló, biztonságos, kellő kapacitású kerékpártároló.

Helytörténeti program

A felső tagozaton helytörténeti szakkör (felkészítő terepgyakorlat és vetélkedő) működik. Tanösvényünk folyamatos fejlesztésével a naprajzi parkhoz kapcsolódik.

Tanösvény program

Programunk során a gyerekek szakmai vezetéssel ismerkednek meg a lakóhelyük közelében található természeti értékekkel.(Téglagyári kubik, Mártélyi Oktató Központ, Kása erdő.) Természetismereti tárgy tanítása során sokrétűen építünk a terepgyakorlatok és az előadások élményeire.

Erdei iskola program

Amennyiben ezek saját szervezésűek, a bevont szakemberekkel kiépült szoros együttműködés lehetővé teszi, hogy az erdei iskola nevelési céljait és a közölt ismeretanyagot szorosan összehangoljuk az évközi munkával, és lehetőség adódik a program lefutása után ismétlő, rendszerező foglalkozásokra is. Így lehetséges, hogy az erdei iskola a tanítási órákon folyó környezeti nevelési tevékenységgel szoros egységet alkosson.

10.1.5. Az iskolai környezet kialakításában és az iskola működtetésében rejlő környezeti nevelési lehetőségek

Iskolánk külső, belső megjelenésének tükröznie kell azt a szemléletet, hogy mindenki fontosnak tartja a környezet állapotának milyenségét, az egészséges, esztétikus környezet biztosítását a hatékony munkavégzéshez. Nem sokat ér a szavakban átadott tudás, ha az iskola egész működése, a dolgozóinak személyes példája ellentmond annak.

Ehhez mindenkinek - pedagógusoknak, technikai munkatársaknak egyaránt - tevékenyen hozzá kell járulnia a saját munkaterületén, tevékenysége során.

10.1.6. Társadalmi kapcsolatok

Iskolánk a környezeti nevelési céljait külső és belső társadalmi kapcsolatainak aktív bevonásával valósítja meg. Ezeknek a kapcsolatoknak a szélesítése, fejlesztése folyamatos feladatunk.

Belső kapcsolatok: iskola-szülő-tanuló viszony a környezeti nevelés terén

Az iskola legfontosabb célcsoportjai a környezeti nevelés terén a tanulók, a családok, a szülők, a helyi és városi közösség tagjai. Az iskolai környezeti nevelés fogékonyabbá teszi a szülőket, illetve a helyi lakosságot a helyes környezet- és természetvédő magatartás iránt.

Az iskola törekszik a szülők környezeti akciókba való bevonására. Szoros együttműködés alakult ki a szülőkkel a tantermek rendszeres felújításában, hasznos-anyag gyűjtés terén és több szabadidős programunk kapcsán.

Fontos, hogy a szülőket rendszeresen tájékoztassuk környezeti nevelői munkánkról, valamint az ezzel kapcsolatos feladataikról.

10.1.7. Az iskola külső kapcsolatai a környezeti nevelés terén

Fontos az iskola fenntartójával, a városi önkormányzattal való együttműködésünk fejlesztése. Ez idáig ez elsősorban a programok támogatásában, pályázati csatornán keresztül valósult meg. Együttműködésre van lehetőség a település szintű környezetvédelmi problémákra való figyelemfelhívás és problémakezelés kapcsán. A városi Zöld Kapocs Környezeti Nevelés Munkaközösség ehhez nyújt segítséget.

Szerteágazóbbak a civil szervezetekkel való kapcsolataink: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Magyar Környezeti Nevelők Egyesülete, Csemete, Természetes Életmód Alapítvány, Konrad Lorenz Természet és Állatvédő Egyesület, Zöld Kapocs

A helyi civil szervezetekkel és a város vezetésével való kapcsolatok épülése szempontjából fontos a helyi eseményeken való minél sokrétűbb részvétel ill. bekapcsolódás a szervezés lépéseibe.

Néhány kormányzati szervvel és állami intézménnyel is kialakultak munkakapcsolataink. A Duna –Dráva Nemzeti Park ill. a Körös-Maros Nemzeti Park, Kiskunsági Nemzeti Park szakembereivel erdei iskolai és más terepi programok kapcsán működünk együtt.

Szintén egyes rendezvényünkhöz, programunkhoz kapcsolódóak a támogatókkal, szponzorokkal kiépült kapcsolataink. Támogatóink elsősorban iskolánk életéhez valamilyen módon kapcsolódó helyi vállalkozók sorából kerülnek ki.

Örökös Ökoiskolai Minisztériumi cím elnyerése segíti a szülők döntését abban, hogy iskolánkban a hétköznapi életünkben bizonyosan kiemelt szerepet az ökotudatosság.

10.1.8. A környezeti nevelés értékelése, minőségének fejlesztése

A célok elérésének minősítése során a tevékenységek hatását vizsgáljuk a tevékenységekhez hozzárendelt megfelelési kritériumok tükrében. Ehhez bizonyos paramétereket mérnünk kell, és összevetni korábbi méréseink eredményével. Az elemzés eredménye alapján világossá válik, hogy mennyire lehetünk elégedettek a tevékenységekkel. Az elemzés eredménye tehát kiindulópontja lesz a programfejlesztési munkának.

A programok részeit képező tevékenységeket együttesen, a program szintjén érdemes vizsgálni és minősíteni.

10.1.8.1. A tevékenységek eredményességének, hatékonyságának mérése

A környezettudatos magatartást, szemléletváltozást jellemző paraméterek mérésének módszertana még gyermekcipőben jár, mégis jó néhány sikeres kísérlet ismert. Ezek például: célzott megfigyelések az iskolában, az erdei iskolában, szociometriai felmérések, interjúk, kérdőívek kitöltetése.

A méréseknek két szintjét vezetjük be:

Mérnünk kell a legfontosabb, stratégiaileg kiemelt környezeti nevelési célok megvalósulását meghatározott időközönként, két évente. A kezdeti állapotfelmérést a Környezeti nevelési terv kialakításakor elvégezzük.

Mérnünk kell az egyes tevékenységek eredményességét, illetve a programok elemeként folyó tevékenységek esetében a program eredményességét. Idejét és gyakoriságát a tevékenység jellege határozza meg.

A mérések rendszerét a környezeti nevelési munkacsoport dolgozza ki, a méréseket ugyancsak a munkacsoport végzi a programfelelősök és szaktanárok közreműködésével.

10.1.8.2. Értékelés

A mérések eredményeit földolgozzuk, és összevetjük a korábbi méréseink eredményeivel. Értelmezzük a tendenciákat, és a tevékenységekhez rendelt sikerkritériumok alapján értékeljük a tevékenység hatékonyságát.

Előkészítése a környezeti nevelési munkacsoport feladata, a döntéseket a programfelelősök illetve az érintett szaktanárok, vagy a stratégiailag kiemelt célokkal kapcsolatosan a környezeti nevelési értekezlet hozza.

10.1.8.3. Programfejlesztés

Az értékelés alapján elsősorban a programfelelős - kiemelt célok esetében a környezeti nevelési értekezlet - keres módosítási, fejlesztési lehetőségeket, esetleg elveti a tevékenység gyakorlatát. Ehhez a munkához a környezeti nevelési munkacsoport szakmai segítséget nyújthat.

Programunk tervszerűsége és minőségfejlesztési elemei garanciát jelentenek arra, hogy az a roppant energia, amit testültünk az iskola környezeti nevelési tevékenységébe fektet, minél hatékonyabban szolgálja fent megfogalmazott céljainkat.

A Szent István Általános Iskola és környezeti nevelési programja már működő tevékenységekre épült, és végleges formáját - sok hazai iskolához hasonlóan - a törvényi szabályozás hatására írtuk meg. Ez a feladat jó lehetőség, az iskola pedagógusai számára, az e témához kapcsolódó gazdag, szerteágazó, de egymástól elszigetelt tevékenységeik rendszerbe foglalásához. Így a hiányosságokra, fehér foltokra is fény derül, s a program megalkotásakor mód nyílik ezek pótlására. Ez a folyamat jól nyomon követhető az elkészült környezeti nevelési programban.

Az iskola környezeti nevelési munkacsoportja ebben a tanévben, a program kidolgozása kapcsán jött létre. A munkacsoportban tevékenykedő kollegák az iskolai élet legkülönbözőbb területein dolgoznak, és tettek és tesznek sokat a környezeti nevelésért. A munkacsoport ezért hatékonyan tud tevékenykedni a tervezésben és az irányításban egyaránt.

10.2. Egészségnevelési program

10.2.1. Egészségfejlesztési feladatok

„Az egészség nem minden, de az egészség nélkül minden semmi.”

(angol közmondás)

10.2.2. Törvényi szabályozás

Jogok és köteleességek

Társadalmunk egyik alapvető gondját az életminőség romlása, az indokolatlan halálozások számának rohamos növekedése okozza. Megállapítható, hogy rizikótényezőként szerepel:

- Az egészségtelen életmód
- Az egészségre káros emberi magatartás /kábitószer fogyasztás

Amikor a fiatal észleli a fogyasztás egyre súlyosabb egészségkárosító hatásait, legtöbbször már nem képes, hogy szabadon döntsön és szakítson az „anyaggal”.

A probléma megoldását az emberi viselkedés alakításában kell keresni, amelyek az ismeretekben, értékekben, attitűdökben vannak, s amelyek a cselekvést előkészítik, a viselkedést meghatározzák.

A WHO 1977-es megfogalmazása szerint az egészség: „a teljes fizikai, mentális és szociális jólét állapota, és nem kizárólag a betegség hiánya”.

Ez alapján a továbbiakban egészségfejlesztésen, egészségnevelésen mindig a testi-, a személyiség- és a társas környezethez való viszonyulás komplex egységét értjük.

Az Egészségnevelés Nemzetközi Uniója (ENU) 1987-ben tette közzé az iskoláskorú gyermekek egészségnevelésével kapcsolatos állásfoglalását. A dokumentum összhangban van az ENSZ Gyermekek Jogai Deklarációval.

Ennek célja, hogy az alapfokú képzés (6 – 14 év) során növelje:

- minden gyermek önértékelését és a felelősséget saját családjá és közössége kifejezésében.
- annak felismerését, hogy az egészség az élet legjelentősebb erőssége, és tulajdonítson nagy fontosságot az élet optimális minőségének.
- a társadalmi igazságosságban kötelező értékrendszert és egészség iránti elkötelezettséget.

Az **Egészségügyi Világszervezet** által megfogalmazott definíció az egészséget a társadalmi és az egyéni teljesítmény felől közelíti meg. Az **egészséget alapvető emberi jognak**, „**az élethez szükséges erőforrásnak**” tekinti. Ez a pozitív megfogalmazás hangsúlyt fektet a szociális és személyes erőforrásokra éppúgy, mint a fizikális kapacitásra.

Az iskolai egészségnevelési-, drogprenvenációs munkát meghatározó jogszabályi környezet

Az „Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Program 2001-2002” megfogalmazza a célokat, és folyamatosan koordinálja a feladatokat.

Az „Egészség évtizedének Johan Béla nemzeti programja”, „Egészséges életmód programja, az emberi egészség rizikófaktorainak csökkentése” fejezete tartalmazza a dohányzás visszaszorításának, az alkohol és a drogprenvenációnak irányait.

A tevékenység prioritásai:

- Egészséget támogató társadalmi környezet kialakítása
- Egészséges életmód programjai, az egészség rizikófaktorainak csökkenése, ezen belül a dohányzás, alkohol- és drog fogyasztás megelőzésének programjai
- Az elkerülhető halálozások, megbetegedések, fogyatékosság megelőzése
- Az egészségügyi és népegészségügyi intézményrendszer fejlesztése az egészségi állapot javítása érdekében

Oktatási Minisztérium drogprenvenációs stratégiája (2003)

Nemzeti stratégia a kábítószer- probléma visszaszorítására (96/2000 OGY határozat 1036/2002. Korm. határozat)

10.2.3. Az egészségnevelés célja, alapelvei

Egészségnevelés a lakosság egészségkulturális szintjének emelésével egyidejűleg olyan tevékenységek kialakítása, amely az ismeretet aktív magatartássá formálja.

Az egészségnevelés tartalma:

- az egészségre, annak megtartására, fokozására, visszaszerzésére irányuló tevékenység, mely
  - a személyiség formálását segíti elő.

Az egészségnevelés célja:

- az egészségkultúráltság emelése,
- hasznos információk átadása,
- olyan tulajdonságok kifejlesztése, amelyek hozzásegítenek a tudás hasznosításához

Az egészségnevelés alapelvei

- a legszélesebb értelemben vett megelőzést szolgálja
- tervszerű, szervezett és rendszeres tevékenység
- tömegméretű, mert kiterjed az intézmény minden tagjára
- helyes cselekvésre serkentő legyen
- a tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kérdéseit
- életkorral járó biológiai-, pszichés-, életmódi tennivalókat
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdéseit
- az egészségre káros szokásokat (helytelen táplálkozás, inaktív életmód)
- antihumánus szenvedélyek (cigaretta, alkohol, drog fogyasztása)
  - a- z egészséges életvitelhez szükséges képesség fejlesztésének lehetőségei,
- az egészségérték tudatosítás

Az iskolának minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésére tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel.

Alapelvek

A személyiségfejlesztési-, egészségnevelési- és dropprevenciós programok beépítésére:

Az alapfokú nevelés oktatás első szakasza (1-4. évfolyam):

Az alapfokú nevelés- oktatás első szakasza az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskola tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezetet, a természetet, a társas kapcsolatokat, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek, játék- és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetít, alapvető képességeket és alapkészségeket fejleszt. A heterogén szociális, szociokulturális háttér az iskolába lépéstől megkívánja az iskolaközösségtől a differenciált személyiségfejlesztést, az egészségnevelés eltérő értékrendjeinek figyelembevételét a szociális kompetencia fejlesztése terén.

Az intézményi programok tudatosítják a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, megerősíti a humánus magatartásmintákat, szokásokat, és a gyerekek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését. A pedagógiai munka középpontjában tehát a személyre szóló fejlesztés törekvése áll.

Az alapfokú nevelés oktatás második szakasza (5-8. évfolyam):

Az iskola ebben a szakaszban is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, kultúrájú, eltérő szinten szocializált gyerekeket.

Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a további tanulásra, és előkészíti őket a társadalomba való majdani beilleszkedésre.

Fejleszti a tanulóban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus konstruktív kapcsolathoz szükségesek. A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzékét, empátiáját. Gyakorlati módon igazolja a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét.

A szocializáció folyamatainak elősegítése az érzelem és a cselekvés kívánatos összhangjának felismerésével, a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

10.2.4. Az egészségnevelés beépítése a tantervbe

Területei

Személyi higiéné

- mindennapos testi higiéné
- fogmosás
- rendszeres körömvágás
- mindennapos fehérműcsere
- rendszeres hajmosás (tetvesség megelőzése)

Egészséges táplálkozás

táplálék összeállításának problémái
 rendszeres étkezések
 minőségi összetétel megválogatása
 az étel kulturált elfogyasztása

Mozgás

a mozgás beillesztése a mindennapi életbe
 a mozgás, mint a stresszkezelés módszere
 minőségbeli szabadidő eltöltés, alternatívák a szabadidő hasznos eltöltésére pihenés és a munka (tanulás) egyensúlyának megteremtése

Stresszkezelés

agresszió mentes stressz- kezelés
 relaxációs gyakorlatok
 Baleset-megelőzés
 balesetmentes közlekedés
 biztonságos közlekedés a kerékpárúton és azok kívül
 felelősségteljes viselkedés a közutakon
 baleset, veszély esetén ismerje a segélyhívók telefonszámát, tudjon tájékoztatást adni, ill. segítséget kérni

A szexualitás problémái tizenéves korban

a nemi érés kérdésének kezelése
 menői szerepek
 szexuál –higiéne

Nem dohányzás

a dohány, mint a legális drogok egyike
 a rászokás veszélyei, a leszokás nehézségei
 a dohányzás egészségkárosító hatásai
 a felnőtté válás lépcsőfokán nem szerepe a dohányzózóvá válás

Az alkohol okozta problémák

az alkohol tudatbefolyásoló szerepe
 az alkoholfogyasztás problémái a családokban
 a függőség és társfüggőség problémái

Drogtagadás

addikció az alkalmi fogyasztásból
 a drogok viselkedést befolyásoló hatása

Időben történő orvoshoz fordulás, a szűrővizsgálatok fontossága

a tünetek időbeli felismerése
 az önvizsgálat fontossága (mellrák)
 A tanácsok elfogadása, együttműködés

Az egyéni környezetvédelem, környezettisztelt

gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan
 az egyén felelőssége (sok kicsi sokra meg elv érvényesítése)

Szervezési, megvalósítási folyamatok:

Tanórákat haszna át ez a léghör
 Felső-tagozaton osztályfőnöki órák keretében (évi 10 óra mentálhigiéne foglalkozás)
 Alsó tagozatban az osztályfőnöki teendők beépítve jelennek meg a mindennapokban
 Szakkör (Tini klub, Önismereti szakkör)
 Napközis foglalkozások
 Védőnő (Kamasz panasz)
 Egészségnap szervezése alkalmanként
 Kihívás napja
 Kirándulások alkalmával, túrák, erdei iskola
 Sportkörök
 Diákönkormányzati rendezvényeken
 Versenyek alkalmával

Módszerek, technikák (Szervezési, megvalósítási folyamatok):

- **tanórába illeszthető feladatok**

A tanórákat hasssa át ez a léggör

Felső tagozaton osztályfőnöki órák keretében (évi 10 óra mentálhigiénés foglalkozás tervezhető)

- **tanórán kívüli programok**

kirándulások alkalmával, túrák, erdei iskola

Versenyek alakalmával

Diák önkormányzati rendezvények

Osztálykeretben megrendezett – Családi napok

- **kis közösségeket érintő feladatok (szakkörök)**

Sportkörök

Védőnő (Kamasz panasz)

Szakkör (Tini klub, alsó tagozat Önismereti szakkör)

- **jeles napok, témanapok**

Egészségnap szervezése alkalmanként

Kihívás napja

Kimenet

Az egészségtan tananyag bizonyos részei jelenjenek tantárgyakba integrálódva.

Minden gyereknek találkoznia kell az egészségneveléssel, mindenkinek érintettnek kell lennie a 8 év alatt, tanórai keretben.

Külső résztvevők

iskolaorvos

védőnő

külső előadók

Kagylóhéj Gyermekvédelmi Szolgálat (pszichológus, drogkoordinátor)

Pártfogói hálózat

Családsegítők

Egyházak

Karitatív szervezetek

DÖK

SZMK

Szülők, család

Belső résztvevők

mentálhigiénés szakemberek

tanfolyamokon képzett tanárok

osztályfőnökök

napközis nevelők

tantestület

Iskolaszék

Szülői munkaközösség

A program működésének ellenőrzése

Olyan szempontokat veszünk figyelembe az egyén szintjén, amely választ ad a következő kérdésekre:

- Milyen az értékmegőrzés, - teremtés, - átadás mértéke, eredményessége, a példaadás, együttműködés, a folyamatosság segítése, önképzés, részvétel a szabadidő programokban.

Az éves munkaterv ellenőrzési tervében évente kerül meghatározásra:

a.) az ellenőrizendő témák kiválasztása

- tanulók iskolai magatartása
- tisztaság
- szűrővizsgálatok
- gyermekélelmezés
- szülői értekezlet tartalma
- mozgásos tevékenység kihasználtsága
- pedagógus mint „példakép”

b.) mérés (az egészség – tudatosság fejlődése korcsoportonként)

- tesztlapok
- véleménykérdőívek (minőségbiztosítási technikák)

c.) értékelés

Az értékelés kiterjed a program:

- teljes teamjére
- egyes elemeire
- teljes egészére
- hatásaira a tanulók és a társadalom felé
- szakmai megalapozottságára
- gazdaságosságára
- az értékelés legyen egyértelmű
- a fejlődés irányába mutató, tartalmazza a továbbhaladás kritériumait.
- A mérés területei és ideje: szociális képességek alakulása 1., 4., 8., évfolyamokon
- értékorientáció kétévente valamennyi évfolyamon,
- konfliktuskezelés 4. és 8. évfolyamokon,
- közvélemény aktuális problémák esetén,
- morális gondolkodás 5. és 8. évfolyamokon,
- informális kapcsolatrendszer kétévente
- tevékenységrendszer felülvizsgálata négyévente.

Minőségbiztosítás

Mi mit tartunk sikernek?

Minden gyerek érintett legyen az egészségnevelési programban.

Az egész iskolát érintő programokon minél többen vegyenek részt aktívan.

A nyolcadik év végén végezzünk egy felmérést, amelyben meghatározzuk azt az optimumot, amelyet el kell sajátítani a gyerekeknek, és a bizonyítvány mellékleteként állítson ki az iskolaorvos, egy Egészségbizonyítványt, amely dokumentálja, hogy részt vett a programban a tanuló.

Higiénés állapot javulása.

Dohányzók számának csökkenése

11. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Esélyegyenlőségi Programja célul tűzte ki, hogy biztosítsa oktatási intézményeiben a szegregációmentességet és az egyéni bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. A közoktatási esélyegyenlőségi program megvalósítása során az intézmény pedagógusainak tudatában kell lenniük az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, ennek szellemében biztosítják a diszkrimináció-mentes oktatást, nevelést.

Intézményünket – a hagyományoknak megfelelően - jellemzi a befogadó, toleráns légkör. A pedagógusok folyamatosan bővítik az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket, részt vesznek az esélyegyenlőséggel kapcsolatos programokon, az esélyegyenlőség sérülését hivatalosan jelzik.

Általános célok:

- Megvalósítani a halmozottan hátrányos helyzetű és a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók integrált nevelésének minden feltételét.
- Biztosítani a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közül az együtt nevelhetőek számára a közoktatási törvényben előírt feltételeket.
- Egyenlő esély biztosítása a községben minden gyermek, tanuló számára a pedagógiai szakszolgálatok igénybe vételére.

Feladatok az esélyegyenlőség elősegítéséért:

- A közösségben a halmozottan hátrányos gyermekeiről, az őket nevelő családokról pontos információk álljanak rendelkezésre az iskolában.
- A HH / HHH gyermekek fejlesztésének, fejlődésének nyomon követési dokumentálása az iskola első évfolyamán.
- Az SNI-s gyermekek, tanulók korai felismerése, szűrése és fejlesztése.
- A lemorzsolódók számának a csökkentése azáltal, hogy tanítási gyakorlata építve korszerű pedagógiai módszerekkel adják át a tananyagot a pedagógusok.
- Intézményünkben az IPR működtetése.

Az IPR elemei:

- Óvoda - iskola átmenet programokkal az átmenet zökkenőmentessé tétele;
- Társadalmi, szakmai környezettel való együttműködés,
- Tanítást-tanulást segítő eszközrendszer;
- Az integrációt elősegítő módszertani elemek;
- Pedagógiai műhelymunka;
- Negyedévente kompetencia alapú értékelési rendszer
- Szülőkkel egyéni esetmegbeszélések;
- Pályaorientáció;
- Intézményi arányok nyomon követése, elemzése,
- Pedagógusok IPR képzése.
- HHH tanulók nyomon követése a középiskolában.
- Kompetencia alapú nevelési és oktatási gyakorlat.

Az IPR tanítást, tanulást segítő és értékelő elemei:

KULCSKOMPETENCIÁKAT FEJLESZTŐ PROGRAMOK ÉS PROGRAMELEMEK

Az önálló tanulást segítő felkészítés

A tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok

A programba kerülő tanulók képességeinek, viselkedésének, szociális helyzetének komplex elemzése a kiindulópont:

- tanító, fejlesztő pedagógus, ifjúságvédelmi felelős, utazó gyógypedagógus, adott szakvélemények alapján (szeptember - október - november).
  - Az első értékelő esetmegbeszélés után konkrét javaslatok kerülnek megfogalmazásra, melyek a napi munka során a tanítók, tanárok számára irányadók a tanulóval kapcsolatban:
  - szükséges fejlesztési irányvonalak,
  - logopédiai foglalkozások,
  - differenciált tanulásszervezés tanórákon,
  - tanulás-módszertani fejlesztés iránya,
  - sikerélményt nyújtó tanórán kívüli foglalkozások felkínálása,
  - egyénre szabott ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

A folyamatos (3 havonkénti) értékelés során a kialakult rendszer – az újabb mérések, elemzések tapasztalatai alapján – korrigálásra kerülnek, a szülők kezdetől fogva követik, ismerik a gyermekre vonatkozó fejlesztési tervet, a felmerülő problémákat és a megoldási módokat.

A tanuló értékelése:

- szövegesen árnyalt,
- ösztönző

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

Tantárgyi képességfejlesztő programok

- Csoportbontások osztályon, évfolyamon belül (matematika, magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, technika)
- szempontjai: - idegen nyelv – tehetséggondozás/tanulási zavarok figyelembevétele (diszlexia), technika (informatika) tevékenységi körök.
- Információs és kommunikációs technológia alkalmazása a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon - a differenciált tevékenykedtetést is elősegítve,
- Emelt szintű testnevelés és angol/német nyelv oktatása, mely közösségépítő, személyiségfejlesztő komplex hatásával szolgálja céljainkat,
- Az iskola kompetencia-fejlesztésre vonatkozó intézkedési tervének minden tanórára vonatkozó fejlesztési metodikája, tematikája,
- Fejlesztés egyéni fejlesztési tervek, valamint szakvélemények és szakértői vélemények alapján.

Kommunikációs képességeket fejlesztő programok

- hagyományos szótagoló, elemző módszerek alsó tagozatban,
- kompetencia alapú nyelvtan, helyesírás, fogalmazás programok felső tagozatban,
- a tanulók szabad választása alapján az iskolában kihelyezett tagozatként működő alapfokú művészetoktatásban való részvétel (képzőművészet, tűzzománc),

Szociális kompetenciák fejlesztése

Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

Szinterei:

- osztályközösségek (séták, kirándulások, klubdelutánok, stb.),
- iskolaotthon és napközis csoportok (szabadidős foglalkozásai),
- alsó tagozatosok tanórán kívüli programjai (színházlátogatás, vetélkedő, farsang, ÖKO programok, sportrendezvények stb.),
- felső tagozatosok iskolai rendezvényei (kulturális és sportrendezvények, rendhagyó órák, színházlátogatás, stb.),
- iskolai kirándulások, táborok, erdei iskola (több évfolyam keveredésével),
- az iskolai sportköri csoportok foglalkozásai: edzések, mérkőzések,
- az iskola szakkörei, művészeti csoportjai és annak bemutatkozása,
- a tanulók szereplési lehetőségei:
  - tanulmányi és művészeti versenyek,
  - az iskolai és városi ünnepi megemlékezések: (tanévnyitó, okt. 23, karácsonyi műsor, márc. 15, tanévzáró, iskolanap, stb.),
- a kerületben, versenyeken, bemutatókon való fellépés, városi rendezvényeken való bemutatkozás.

Felelős: igazgatóhelyettes

Mentálhigiénés programok

- Drogprevenciós napok (életmód, életvitel formálására szentelt nyílt iskolai napok, ahol a szülők is bekapcsolódhatnak a programsorozatunkba)
- Rendhagyó órák e témakörben – érdeklődés alapján lehet az órán részt venni
- Egészség nap, hónap, jeles napok – minden tanuló előtt nyitott, programjai kitekintenek a város, a megye kínálta lehetőségek kiaknázására (kiállítások, környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvények, főzési lehetőségek stb.)

Az elemek már működnek, a pedagógiai programban megjelennek.

Felelős: drogkoordinátor, környezeti nevelési csoport

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

Mentori rendszer működtetése

A mentor az integrációs programban résztvevő tanuló elsőszámú segítője (pályázat esetén a pályázatban megjelölt pedagógus, egyébként a tanuló osztályfőnöke), aki közvetlenül tartja a kapcsolatot a tanulóval foglalkozó valamennyi szakemberrel, illetve a családdal (lehet pedagógus, ifjúságvédelmi felelős, szakszolgálat munkatársa).

A mentor önként vállalja ezt a koordinációs munkát:

- a tanulóval naponta értékeli a nap eseményeit, meghallgatja, közvetíti a tanuló, a család felmerülő kéréseit, kérdéseit, a vele foglalkozókhoz.
- személyi anyagát, a tanuló teljesítményét folyamatosan tanulmányozza, konzultál a szakemberekkel, javaslatot tesz a gyermek érdekében,
- tanulás-módszertani segítséget nyújt szükség szerint,
- szervezi a gyermek szabadidős elfoglaltságát, hétvégi programokat is javasol,
- a tanuló bizalmas közléseit a gyermek érdekében hasznosítja (jogszerűség megőrzésével),
- kutatja a gyermek támogatását szolgáló ösztöndíj lehetőségeket,

- segíti a pályaválasztásban, a motiváltság erősítésében,
- kezeli a tanuló személyi anyagát, a tanító, fejlesztő pedagógus, pszichológus, a bizottságok szakvéleményeit, kiegészíti azokat rendszeres feljegyzéseivel, a gyermek véleményét tükröző felmérésekkel,
- a háromhavonta kötelező értékeléssel párhuzamosan kikéri a gyermek véleményét saját teljesítményéről, iskolai közérzetéről, sikereiről, problémáiról, javaslatairól.

Művészeti körök (tanuló által választott lehetőségként)

- drámakör iskolai egyéb foglalkozás keretében

Iskolánkban a Péczely Attila Alapfokú Művészeti Iskola kihelyezett tagozatai működnek:

- képzőművészet
- tűzzománc

Ezek a csoportok - saját tantervvel, intézményi keretek közt kiemelkedő szinterei az integrációt elősegítő szabadidő tevékenységeknek.

12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Minden pedagógus kötelessége, hogy a dicséret, az elismerés ösztönző erejével minél gyakrabban éljen.

A jutalmazás alapjai:

- A közösségért végzett munka, tartós szorgalom,
- kiemelkedő tanulmányi eredmény,
- hosszan tartó példás magatartás,
- tanítási szünetben, délutáni foglalkozáson, iskolán kívül végrehajtott példás cselekedet,
- kiemelkedő teljesítmény /tanulmányi verseny, sportverseny, vetélkedő, kulturális tevékenység, stb./

A jutalmazás fokozatai

- Szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- nevelőtestületi dicséret,
- igazgatói dicséret,
- alapítványi díj odaítélése

A jutalmazás módja és szinterei

- szóbeli
- írásbeli
- osztály vagy csoportközösség előtt
- igazgató előtt
- tantestület előtt
- iskolai közösség előtt
- iskolai ünnepségen, tanévzáró ünnepségen

A jutalmazás eszközei

- oklevél
- könyvjutalom

- emléklakett
- egyéb juttatás /kirándulás, üdülés, országjárás költsége vagy hozzájárulás a költségekhez, mozi, színházi előadás megtekintése stb./

Magatartás és szorgalom értékelése:

Követelményeit a tantestület állapítja meg. Tanév elején ismertetik az osztályfőnökök a szülőkkel és a tanulókkal. A magatartás és a szorgalom minősítésében az osztályközösségek és az osztályban tanító pedagógusok vesznek részt.

Követelmények

A **magatartás** értékelésénél a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- a tanuló magaviselete tanítási órákon, egyéb foglalkozásokon, szünetben,
- a tanuló viszonya a közösséghez
- a tanuló tanuláshoz, munkához való viszonya,
- a tanuló környezete, személyiségjegyei

A **szorgalom** értékelésénél a következő szempontokat veszik figyelembe:

- Képessége szerint tanul-e,
- vállal-e „többletmunkát”,
- milyen a kötelességtudata, igényes-e önmagával szemben,
- önálló-e a munkában?

A magatartás és szorgalom minősítésének négy fokozata van:

magatartás	5 (példás)	szorgalom	5 (példás)
	4 (jó)		4 (jó)
	3 (változó)		3 (változó)
	2 (rossz)		2 (hanyag)

A magatartás értékelése:

Példás: A tanuló magatartása, ha az iskola házirendjét /korának megfelelően/ következetesen betartja, a rábízott és önként vállalt feladatokat felelőséggel elvégzi, viselkedése, hangneme, társaihoz és felnőttekhez való viszony példamutató.

Jó: a magatartása annak a tanulónak, aki az iskola házirendjét / életkorának megfelelően / betartja, felelősségérzete, rendszeret jó. A kapott feladatokat elvégzi, viselkedése, hangnem, társaihoz és felnőttekhez való viszony megfelelő.

Változó: a magatartása annak a tanulónak, aki az iskola házirendjét csak nevelői, társai figyelmeztetésével képes betartani, felelősségérzete, rendszeret változó. A rábízott feladatot csak vonakodva végzi el, viselkedése, hangneme, társaihoz, felnőttekhez való viszonya kifogásolható.

Rossz: a magatartása annak a tanulónak, aki az iskola házirendjét gyakran, illetve súlyosan megsérti, vagy viselkedésével, hangnemével társainak rossz példát mutat.

A szorgalom értékelése:

Példás: a tanuló szorgalma, ha a munkához való viszonya példamutató, feladatait rendszeresen elvégzi, kötelességtudata igen fejlett, értelmi képességeinek megfelelő eredményt ér el.

Jó: A tanuló szorgalma, ha munkáját, feladatait elvégzi, kötelességtudata fejlett, eredményei nem mindig érik el azt a szintet, amelyet értelmi képességei lehetővé tesznek.

Változó: a tanuló szorgalma, ha a munkához való viszonya ingadozó, feladatait hiányosságokkal végzi, kötelességét csak figyelmeztetés után teljesíti, eredményei elmaradnak a képességeinek megfelelő szinttől.

Hanyag: a tanuló szorgalma, ha a munkához való viszonya nem megfelelő, feladatait többszöri figyelmeztetés után végzi el, kötelesség tudata fejletlen, munkájában megbízhatatlan, eredményei jelentősen elmaradnak képességeitől.

- **A tanulók magatartás és szorgalom osztályzatát az ott tanítók minden hónapban értékelik.**
- **A félévi és tanév végi osztályzatok megállapítása osztályozó értekezleten történik. Véglegesítik a magatartás és a szorgalom osztályzatait. A tantárgyi osztályzatokról a szaktanár, a magatartás és a szorgalom osztályzatokról az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület dönt.**

13. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógia módszerek

Projektoktatás:

A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

Témája: az éves munkatervben kerül meghatározásra, melyet megelőz egy igényfelmérés a tanulók, pedagógusok, szülők körében (osztályfőnöki órák, szülői értekezletek, nevelési értekezletek).

Az előkészítés, lebonyolítás és értékelés és dokumentálás az alsós munkaközösség feladata, felelőse az igazgatóhelyettes.

Cél: élménypedagógiai eszközök alkalmazása a hatékony ismeretelsajátítás érdekében.

Feladatok: Az előzetes ötletbörze után kidolgozni a projekt anyagának tantárgyi kapcsolódásait, koncentráció megjelenítése az éves tanmenetekben a tananyagokhoz kapcsolódóan.

Változatos, színes, a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások kereteiben megvalósuló tevékenységformák.

Az iskolán kívüli lehetőségek felkutatása és kiaknázása (múzeum, könyvtár, színház, stb.) a projekt megvalósítása során.

Minden tantárgy bekapcsolódása a projekttevékenységbe.

Produktumok, portfóliók előállítás, dokumentálása, kiállítás, bemutatása.

Elégedettségmérés.

Erdei iskola:

Környezeti nevelés programunkkal, valamint a szociális és életviteli kompetencia fejlesztésére kidolgozott törekvéseinkkel összecseng innovációként kidolgozott erdei iskolai programunk, mely az élménypedagógia eszközeivel kapcsolódik a 7. évfolyam tananyagkövetelményei teljesítéséhez.

Helyszíne a költségek biztosításának függvénye, a programok megvalósításához pályázati források felkutatását tervezzük.

Témahét, témanap:

Témahét megszervezését felső tagozatos osztályainkban vagy csoportjainkban tervezzük. A témahét konkrét tartalmát éves munkatervünkben rögzítjük, pályázati források esetén azt kiegészítjük.

A témahét legkevesebb 3 napra koncentrálja a tananyaghoz kapcsolódó tudásanyagot, melyet éves tanmenetben rögzítünk.

Lehetőség szerint összekapcsoljuk tanulmányi kirándulással, ennek költségfedezetét pályázati forrásból, alapítványi támogatásból tudjuk biztosítani.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az Iskolatanács véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Hódmezővásárhely, 2015. január 19.

.....
 Dr. Kószó Péter
 Iskolatanács elnöke

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az iskola diákönkormányzata véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Hódmezővásárhely, 2015. január 19.

.....
 Purgel Beáta
 DÖK vezető

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az iskola Szülői Munkaközössége véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Hódmezővásárhely, 2015. január 19.

.....
 Bárányné Fritz Krisztina
 SZMK-elnök

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az iskola nevelőtestülete véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Hódmezővásárhely, 2015. január 19.

.....
 Walterné Böngyik Terézia
 igazgató